

USTAWA
karna skarbową

z dnia 26 października 1971 r.

CZĘŚĆ I
Przestępstwa i wykroczenia skarbowe

DZIAŁ I
Przepisy ogólne

Rozdział 1
Przestępstwa skarbowe

Opracowano na podstawie: Dz.U.z 1984 r. Nr 22, poz. 103, 1985 r. Nr 23, poz. 100, z 1990 r. Nr 14, poz. 84, Nr 86, poz. 503, z 1991 r. Nr 100, poz. 442, Nr 107, poz. 458, z 1992 r. Nr 21, poz. 85, Nr 68, poz. 341, z 1994 r. Nr 43, poz. 160, Nr 126, poz. 615, Nr 136, poz. 703, z 1995 r. Nr 132, poz. 641; z 1996 r. Nr 132, poz. 621, Nr 137, poz. 640, Nr 152, poz. 720; z 1997 r. Nr 71, poz. 449, Nr 79, poz. 485, Nr 102, poz. 643, Nr 121, poz. 770, Nr 137, poz. 926, Nr 141, poz. 945; z 1998 r. Nr 108, poz. 682, Nr 160, poz. 1063.

Art. 1.

Przestępstwem skarbowym jest czyn społecznie szkodliwy, zabroniony przez niniejszą ustawę pod groźbą kary grzywny, kary ograniczenia wolności lub kary pozbawienia wolności.

Art. 2.

§1. Do przestępstw skarbowych nie mają zastosowania przepisy części ogólnej Kodeksu karnego z wyjątkiem: art. 1-3, 4 § 1, 2 i 4, art. 5, 6, 9 § 1 i 2, art. 10 § 1 i 4, art. 12 zdanie pierwsze, art. 13-15, 18-24, 28-31, 34-37, 38 § 1, art. 40, 41, 43 § 2, art. 44 § 5 i 7, art. 51, 53 § 1 i 2, art. 54 § 1, art. 55-57, 58 § 1 i 2, art. 59, 60 § 1-3, 5 i 6, art. 61, 62, 63 § 2, art. 65, 66 § 1 i 2, art. 67, 68, 69 § 1 i 2, art. 70, 72 § 1, art. 73-77, 78 § 1, art. 79 § 1, art. 80 § 1, art. 81-83, 84 § 1, art. 86 § 3, art. 87, 89 § 1 i 3, art. 90, 91 § 1 i 3, art. 93-98, 101 § 1 pkt 4 i 5 oraz § 3, art. 102, 103 § 1, art. 104 § 1, art. 106, 107 § 1, 2, 4 i 5, art. 108 i 114 oraz 115 § 1, 2, 4, 8-11, 14, 15, 17 i 18, które stosuje się odpowiednio; przez określenie "sąd" należy rozumieć również inny organ uprawniony do orzekania w sprawach o przestępstwa skarbowe.

§2. Wymieniona w art. 15 i 23 Kodeksu karnego przesłanka „dobrowolności” nie ma zastosowania do przestępstw skarbowych.

Art. 3.

Niezależnie od przepisów obowiązujących w miejscu popełnienia przestępstwa skarbowego i od obywatelstwa sprawcy, przepisy niniejszej ustawy stosuje się także do osób, które popełniły przestępstwo skarbowe za granicą.

Art. 4.

Przestępstwo skarbowe można popełnić umyślnie, a także nieumyślnie, jeżeli ustawa tak stanowi.

Art. 5.

Jeżeli czyn wyczerpuje znamiona określone w dwóch albo więcej przepisach niniejszej ustawy, organ orzekający skazuje za jedno przestępstwo skarbowe na podstawie wszystkich zbiegających się przepisów. W tym wypadku wymierza się karę na podstawie przepisu przewidującego karę najsurowszą, co nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu innych środków przewidzianych w ustawie na podstawie wszystkich zbiegających się przepisów.

Art. 6.

- § 1. Jeżeli czyn wyczerpuje znamiona określone w przepisach niniejszej ustawy oraz w przepisach innej ustawy karnej, stosuje się każdy z tych przepisów.
- § 2. W wypadkach określonych w § 1, w razie skazania na kary pozbawienia wolności, wykonaniu podlega tylko jedna z tych kar, przy czym na poczet kary surowszej zalicza się karę łagodniejszą.
- § 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio w razie skazania w wypadku określonym w § 1 na kary ograniczenia wolności, na kary grzywny albo na karę ograniczenia wolności i karę pozbawienia wolności; przy zaliczaniu kary ograniczenia wolności na poczet kary pozbawienia wolności stosuje się odpowiednio art. 87 Kodeksu karnego.
- § 4. W wypadkach określonych w § 2 i 3 przepis art. 92 Kodeksu karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 7.

- § 1. Nie podlega karze, kto popełniwszy przestępstwo skarbowe zawiadomi o tym organ powołany do ścigania, ujawni osoby, które z nim współdziałały w popełnieniu tego przestępstwa, oraz złoży uszczuploną należność państwową w terminie określonym przez organ powołany do prowadzenia dochodzenia, a gdy przestępstwo nie polega na uszczupleniu takiej należności - równowartość pieniężną przedmiotu przestępstwa, jeżeli podlega on przepadkowi. Nie nakłada się obowiązku uiszczenia równowartości pieniężnej, jeżeli przepadek dotyczy przedmiotu, który może ułatwić ponowne popełnienie czynu zabronionego. Zawiadomienie powinno być złożone na piśmie lub przekazane ustnie do protokołu.
- § 2. Przepisu § 1 nie stosuje się:
 - 1) jeżeli zawiadomienie zostało złożone w czasie, kiedy organ powołany do ścigania miał już wiadomość o przestępstwie i o okolicznościach jego popełnienia, albo jeżeli zostało złożone w czasie dokonywania u sprawcy kontroli lub przeszukania,
 - 2) względem tego, kto inną osobę nakłonił do popełnienia czynu zabronionego w celu skierowania przeciwko niej postępowania karnego,
 - 3) względem sprawcy, który w celu popełnienia przestępstwa skarbowego zorganizował grupę lub związek albo kierował ich działalnością, chyba że za-

wiadomienia, o którym mowa w § 1, dokonał z wszystkimi członkami grupy lub związku.

Art. 8.

Karami są:

- 1) pozbawienie wolności,
- 2) ograniczenie wolności,
- 3) grzywna.

Art. 9.

- § 1. Jeżeli przestępstwo skarbowe jest zagrożone karą pozbawienia wolności, sąd może orzec zamiast kary pozbawienia wolności karę ograniczenia wolności, w szczególności jeżeli orzeka równocześnie środek karny określony w art. 13 § 1 pkt 2, 3 i 6.
- § 2. Wymierzając karę ograniczenia wolności za przestępstwo skarbowe, w związku z którym nastąpiło uszczuplenie należności państwowej, sąd może zobowiązać skazanego do zapłacenia tej należności w terminie oznaczonym w wyroku.

Art. 10.

- § 1. Grzywnę wymierza się w wysokości co najmniej 200 złotych, chociażby przewidziana wielokrotność nie osiągała tej kwoty.
- § 2. Wymierzając karę grzywny, organ orzekający uwzględnia także dochody sprawcy, jego warunki osobiste i rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe.

Art. 11.

- § 1. Jeżeli wymiar grzywny jest przewidziany w wielokrotności kwoty należności państwowej narażonej na uszczuplenie, za kwotę tę przyjmuje się różnicę między kwotą należną a kwotą przypadającą do uiszczenia według zeznania lub zgłoszenia strony.
- § 2. Jeżeli podstawą wymiaru grzywny jest wartość przedmiotu przestępstwa skarbowego, wartość tę oznacza się według ceny ustalonej na podstawie obowiązujących cenników z uwzględnieniem stopnia zużycia, a w braku cenników - na podstawie dokonanego oszacowania. Co do ceny rozstrzyga chwila popełnienia przestępstwa, a gdy jej nie można ustalić - chwila ujawnienia przestępstwa skarbowego.
- § 3. Jeżeli nie można określić dokładnie kwoty należności państwowej narażonej na uszczuplenie lub wartości przedmiotu przestępstwa skarbowego, stanowiących podstawę wymiaru grzywny, należy ją oznaczyć w przybliżeniu.

Art. 12.

Artykuł 11 stosuje się odpowiednio w wypadkach, gdy wysokość należności państwowej narażonej na uszczuplenie lub wartość przedmiotu przestępstwa ma wpływ na kwalifikację prawną czynu.

Art. 12¹.

- § 1. Wymierzając karę grzywny powyżej 500 złotych, można orzec zastępczą karę pozbawienia wolności, przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równoważny grzywnie w wysokości od 10 do 150 złotych.
- § 2. Zastępcza kara pozbawienia wolności nie może przekraczać 12 miesięcy, a jeżeli przestępstwo skarbowe nie jest zagrożone karą pozbawienia wolności - 6 miesięcy pozbawienia wolności; wymierza się ją w miesiącach i dniach.
- § 3. Jeżeli egzekucja kary grzywny okaże się bezskuteczna, można zamienić grzywnę, po uprzednim wyrażeniu zgody przez skazanego, na pracę społecznie użyteczną, określając czas jej trwania i rodzaj. Praca społecznie użyteczna trwa najkrócej miesiąc, najdłużej 12 miesięcy; określa się ją w miesiącach.
- § 4. Do wykonywania pracy społecznie użytecznej, o której mowa w § 3, stosuje się odpowiednio art. 35 § 1 Kodeksu karnego oraz art. 53 § 2 i 3, art. 54 - 58, 60, 62 i 63 Kodeksu karnego wykonawczego.
- § 5. Jeżeli w warunkach określonych w § 3 skazany nie wyrazi zgody na podjęcie pracy społecznie użytecznej albo mimo wyrażenia zgody jej nie wykonuje, sąd zarządza wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności.

Art. 13.

- § 1. Środkami karnymi są:
- 1) dobrowolne poddanie się odpowiedzialności,
 - 2) przepadek przedmiotów,
 - 3) ściągnięcie równowartości pieniężnej przypadku przedmiotów,
 - 4) przepadek osiągniętych korzyści majątkowych,
 - 5) zakaz prowadzenia określonej działalności gospodarczej, wykonywania określonego zawodu lub zajmowania określonego stanowiska,
 - 6) podanie wyroku do publicznej wiadomości,
 - 7) pozbawienie praw publicznych.
- § 2. Środkami karnymi związanymi z poddaniem sprawcy próbie są:
- 1) warunkowe umorzenie postępowania karnego skarbowego,
 - 2) warunkowe zawieszenie wykonania kary,
 - 3) warunkowe zwolnienie.

Art. 14.

- § 1. Sąd może orzec pozbawienie praw publicznych, jak również zakaz prowadzenia określonej działalności gospodarczej, wykonywania określonego zawodu lub zajmowania określonego stanowiska w razie skazania sprawcy na karę pozbawienia wolności.
- § 2. Środki karne wymienione w § 1 wymierza się w latach na okres od roku do lat 10.

Art. 15.

Przepadek osiągniętych korzyści majątkowych oraz przepadek przedmiotów stanowiących przedmiot przestępstwa skarbowego można orzec w wypadkach przewidzianych w ustawie.

Art. 16.

- § 1. Przepadek przedmiotów stanowiących przedmiot przestępstwa skarbowego obejmuje przepadek przedmiotów pochodzących bezpośrednio lub pośrednio z przestępstwa, jak również przepadek narzędzi lub innych przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstwa.
- § 2. Przepadek przedmiotów stanowiących przedmiot przestępstwa skarbowego obejmuje ponadto opakowania oraz wszystko to, co z przedmiotem przestępstwa było połączone, choćby nawet nie stanowiło jego części składowej, jak również środek przewozowy, przysposobiony do przewozu przedmiotów przestępstwa.
- § 3. Przepadek obejmuje także drogowy środek przewozowy, gdy przedmiot przestępstwa był w nim ukryty w miejscu nie przeznaczonym do umieszczania przewożonych rzeczy.

Art. 17.

- § 1. Przedmioty stanowiące przedmiot przestępstwa skarbowego podlegają przepadkowi, chociażby nie były własnością sprawcy.
- § 2. Przepadku przedmiotu stanowiącego przedmiot przestępstwa skarbowego nie orzeka się, jeżeli jest on własnością osoby trzeciej, a sprawca uzyskał go w drodze czynu zabronionego.
- § 4. Przepadku przedmiotu nie orzeka się także, jeżeli:
 - 1) wartość środka przewozowego (art. 16 § 2 i 3) lub przedmiotu połączonego (art. 16 § 2) znacznie przewyższa wartość przedmiotu czynu zabronionego,
 - 2) orzeczenie go byłoby niewspółmierne do wagi popełnionego czynu zabronionego, chyba że chodzi o przedmiot pochodzący bezpośrednio z tego czynu.

§ 3 skreślony

Art. 18.

- § 1. Środkami zabezpieczającymi są:
 - 1) umieszczenie w zakładzie zamkniętym,
 - 2) umieszczenie w zakładzie psychiatrycznym,
 - 3) umieszczenie w zakładzie karnym, w którym stosuje się środki lecznicze lub rehabilitacyjne,
 - 4) umieszczenie w zamkniętym zakładzie leczenia odwykowego,
 - 5) skierowanie do placówki leczniczo-rehabilitacyjnej,
 - 6) przepadek przedmiotów,
 - 7) zakaz prowadzenia określonej działalności gospodarczej,
 - 8) zakaz wykonywania określonego zawodu,

9) zakaz zajmowania określonego stanowiska.

§ 2. Przepadek wymieniony w § 1 pkt 6 można orzec tytułem środka zabezpieczającego, jeżeli:

- 1) sprawca dopuścił się czynu zabronionego w stanie niepoczytalności,
- 2) społeczna szkodliwość czynu jest znikoma,
- 3) zastosowano warunkowe umorzenie postępowania karnego skarbowego,
- 4) zachodzi okoliczność wyłączająca ukaranie sprawcy czynu zabronionego,
- 5) zastosowano przepis art. 10 § 4 Kodeksu karnego.

§ 3. Zakazy wymienione w § 1 pkt 7-9 może orzec sąd tytułem środka zabezpieczającego, jeżeli sprawca dopuścił się czynu zabronionego w stanie niepoczytalności i jeżeli jest to konieczne ze względu na ochronę porządku prawnego. Wymienione zakazy orzeka się bez określenia terminu; sąd uchyla zakaz, jeżeli ustaną przyczyny jego orzeczenia.

Art. 19.

- § 1. Osoba trzecia może dochodzić w drodze postępowania określonego w niniejszej ustawie swoich roszczeń do przedmiotów przestępstwa skarbowego podlegających przepadkowi (interwencja).
- § 2. W razie prawomocnego orzeczenia przepadku przedmiotu przestępstwa, co do którego osoba trzecia nie zgłosiła interwencji we właściwym czasie bez własnej winy, odpowiedzialność Skarbu Państwa ocenia się według przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu.
- § 3. Roszczenie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia gaśnie, jeżeli powództwa nie wytoczono w ciągu 3 miesięcy, licząc od dnia, w którym powód dowiedział się o prawomocnym orzeczeniu o przepadku, nie później jednak niż przed upływem lat 2 od prawomocności tego orzeczenia.

Art. 20.

- § 1. W razie niemożności orzeczenia przepadku przedmiotu przestępstwa można orzec ściąganie od skazanego równowartości przedmiotu.
- § 2. Jeżeli równowartości nie można określić dokładnie, oznacza się ją w przybliżeniu.
- § 3. Jeżeli w popełnieniu przestępstwa brało udział kilka osób, odpowiadają one solidarnie za równowartość przedmiotu przestępstwa.

Art. 21.

- § 1. Orzeczenie zapadłe w postępowaniu karnym skarbowym nie zwalnia od obowiązku uiszczenia należności państwowej.
- § 2. W razie orzeczenia przepadku przedmiotu przestępstwa skarbowego lub jego równowartości gaśnie obowiązek uiszczenia należności państwowej dotyczącej tego przedmiotu.

Art. 22.

W uzasadnionych wypadkach sąd może orzec podanie wyroku do publicznej wiadomości w sposób przez siebie określony.

Art. 23.

§ 1. Stosując nadzwyczajne złagodzenie kary, organ orzekający może:

- 1) wymierzyć karę ograniczenia wolności, jeżeli czyn jest zagrożony karą pozbawienia wolności,
- 2) odstąpić od wymierzenia kary i orzec środek karny wymieniony w art. 13 § 1 pkt 2, 3 i 6,
- 3) odstąpić od wymierzenia środka karnego, chociażby jego orzeczenie było obowiązkowe,
- 4) wymierzyć zastępczą karę pozbawienia wolności w wymiarze niższym od przypadającego według równoważnika ustawowego.

§ 2. W wypadkach, o których mowa w § 1 pkt 2 i 3, przepis art. 24 § 2 stosuje się.

§ 3. Jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym nastąpiło uszczuplenie należności państwowej, a należność, której uszczuplenie dotyczy, została w całości uiszczona przed wydaniem chociażby nieprawomocnego orzeczenia, nadzwyczajne złagodzenie kary polega na orzeczeniu tylko kary grzywny w wysokości nie przekraczającej połowy górnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego za przypisane sprawcy przestępstwo, co nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu innych środków przewidzianych za to przestępstwo.

Art. 24.

§ 1. Jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym nastąpiło uszczuplenie należności państwowej, organ orzekający może odstąpić od wymierzenia kary lub środka karnego tylko wtedy, gdy uszczuplona należność została w całości uiszczona przed wydaniem chociażby nieprawomocnego orzeczenia w pierwszej instancji.

§ 2. Przepisu art. 61 § 2 Kodeksu karnego nie stosuje się, jeżeli przypadek dotyczy przedmiotu, którego posiadanie jest zabronione, lub który może ułatwić ponowne popełnienie czynu zabronionego.

Art. 24a.

Na poczet orzeczonej kary zalicza się okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie, zaokrąglając do pełnego dnia, przy czym jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności równa się jednemu dniowi kary pozbawienia wolności, dwóm dniom kary ograniczenia wolności lub jest równoważny grzywnie w wysokości od 10 do 150 złotych.

Art. 25.

§ 1. Sąd stosuje nadzwyczajne obostrzenie kary, jeżeli sprawca:

- 1) popełnia umyślne przestępstwo skarbowe, a wartość przedmiotu czynu jest duża albo jeżeli sprawca przez umyślne przestępstwo skarbowe powoduje uszczuplenie należności państwowej dużej wartości,

- 2) uczynił sobie z popełniania przestępstw skarbowych stałe źródło dochodu,
- 3) popełnił w podobny sposób, w krótkich odstępach czasu, dwa albo więcej przestępstw skarbowych, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z nich i każdy z tych czynów wyczerpuje znamiona tego samego przepisu,
- 4) skazany za umyślne przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności lub karę ograniczenia wolności albo karę grzywny nie niższą niż 20 000 złotych, w ciągu 5 lat po odbyciu kary wynoszącej co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności lub 6 miesięcy ograniczenia wolności albo po uiszczeniu nie mniej niż 10 000 złotych grzywny popełnia umyślne przestępstwo skarbowe tego samego rodzaju,
- 5) popełnia przestępstwo skarbowe działając w zorganizowanej grupie albo w związku mającym na celu popełnianie przestępstw skarbowych,
- 6) popełnia przestępstwo skarbowe używając przemocy lub grożąc natychmiastowym jej użyciem albo działając wspólnie z inną osobą, która używa takiej przemocy lub grozi natychmiastowym jej użyciem,
- 7) przez nadużycie stosunku zależności lub wykorzystanie krytycznego położenia nakłania inną osobę do popełnienia przestępstwa skarbowego.

§ 2. Przepisów § 1 pkt 1 i 3 nie stosuje się, jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym nastąpiło uszczuplenie należności państwowej, a należność ta została w całości uiszczona przed zamknięciem przewodu sądowego w pierwszej instancji.

§ 3. Przepisu § 1 pkt 5 nie stosuje się, jeżeli sprawca odstąpił od udziału w zorganizowanej grupie lub związku i ujawniając przed organem ścigania istotne okoliczności zamierzonego przestępstwa skarbowego, zapobiegł jego popełnieniu.

§ 4. Dużą wartością w rozumieniu ustawy jest wartość, która w chwili popełnienia czynu zabronionego przekracza pięćsetkrotną wysokość najniższego miesięcznego wynagrodzenia.

Art. 26.

§ 1. Stosując nadzwyczajne obostrzenie kary, sąd orzeka:

- 1) karę pozbawienia wolności do roku albo karę ograniczenia wolności, jeżeli czyn jest zagrożony tylko karą grzywny, co nie wyłącza wymierzenia także kary grzywny grożącej za ten czyn zabroniony,
- 2) karę pozbawienia wolności do lat 5 zamiast grożącej za przestępstwo skarbowe łagodniejszej kary pozbawienia wolności, co nie wyłącza wymierzenia także kary grzywny grożącej za ten czyn zabroniony w wysokości do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonej o połowę.

§ 2. Stosując nadzwyczajne obostrzenie kary, sąd orzeka karę pozbawienia wolności do lat 5 zamiast grożącej tylko kary grzywny, co nie wyłącza wymierzenia kary grzywny do 5 000 000 złotych, jeżeli sprawca popełnia przestępstwo skarbowe:

- 1) z art. 48 § 1 lub z art. 81 § 1, a wartość przedmiotu czynu jest wielka,

- 2) z art. 80 § 1, a kwota cła narażonego na uszczuplenie jest wielkiej wartości,
- 3) z art. 94 § 1 i 2, a kwota podatku narażonego na uszczuplenie jest wielkiej wartości.

§ 3. W wypadku określonym w § 2 stosuje się odpowiednio przepis art. 25 § 2.

§ 4. Wielką wartością w rozumieniu ustawy jest wartość, która w chwili popełnienia czynu zabronionego przekracza tysiąckrotną wysokość najniższego miesięcznego wynagrodzenia.

Art. 26a.

§ 1. W razie skazania sprawcy, o którym mowa w art. 25 § 1 pkt 2 i 5, sąd może orzec przepadek osiągniętych korzyści majątkowych, pochodzących, chociażby pośrednio, z popełnienia przestępstwa skarbowego.

§ 2. Przepis art. 44 § 7 Kodeksu karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 26b.

Kara nadzwyczajnie obostrzona nie może przekroczyć 5 000 000 złotych grzywny, 18 miesięcy ograniczenia wolności albo 5 lat pozbawienia wolności.

Art. 28.

§ 1. Jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw skarbowych zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary zasadnicze pozbawienia wolności lub ograniczenia wolności, sąd orzeka karę łączną, biorąc za podstawę kary z osobna wymierzone za zbiegające się przestępstwa.

§ 2. Sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa skarbowe do ich sumy, nie przekraczając jednak 18 miesięcy ograniczenia wolności albo 6 lat pozbawienia wolności.

§ 3. Wymierzając karę łączną pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, sąd może orzec grzywnę w wysokości do 150 000 złotych, nawet jeżeli jej nie orzeczono za pozostające w zbiegu przestępstwa skarbowe; wymierzając karę łączną ograniczenia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, sąd może orzec grzywnę w wysokości do 75 000 złotych.

art. 27 skreślony

Art. 28a.

§ 1. W razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary grzywny nie orzeka się kary łącznej grzywny ani kary łącznej co do zastępczych kar pozbawienia wolności. Łączny czas trwania zastępczych kar pozbawienia wolności zamiast kar grzywny wymierzonych za kilka przestępstw skarbowych nie może przekroczyć lat 3.

§ 2. W razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności i grzywny lub ograniczenia wolności i grzywny wymierza się za przestępstwa skarbowe karę łączną tylko co do kar pozbawienia wolności i ograniczenia wolności.

Art. 28b.

- § 1. Jeżeli sprawca, w warunkach określonych w art. 28 § 1, popełnia dwa lub więcej ciągów przestępstw skarbowych, określonych w art. 25 § 1 pkt 3, lub ciąg przestępstw skarbowych oraz inne przestępstwo skarbowe, organ orzekający wymierza karę łączną, stosując odpowiednio przepisy Kodeksu karnego o zbiegu przestępstw oraz o łączeniu kar i środków karnych.
- § 2. Jeżeli sprawca został skazany dwoma albo więcej orzeczeniami za przestępstwa skarbowe należące do ciągu przestępstw określonego w art. 25 § 1 pkt 3, wymierzona w orzeczeniu łącznym kara nie może przekroczyć górnych granic wymiaru określonych w art. 26 § 1 i 2.

Art. 28c.

Wydaniu orzeczenia łącznego nie stoi na przeszkodzie, że poszczególne kary wymierzone za należące do ciągu przestępstw skarbowych lub zbiegające się przestępstwa skarbowe zostały już w całości albo w części wykonane; kara pozbawienia wolności albo ograniczenia wolności ulega skróceniu o okres odpowiadający stosunkowi kwoty zapłaconej do wysokości grzywny.

Art. 29.

- § 1. Warunkowego umorzenia postępowania nie stosuje się do sprawcy przestępstwa skarbowego popełnionego w warunkach określonych w art. 25 § 1 pkt 1-3, 5-7 i art. 26 § 2.
- § 2. Zawieszając wykonanie kary orzeczonej za przestępstwo skarbowe, w związku z którym nastąpiło uszczuplenie należności państwowej, organ orzekający nakłada na skazanego obowiązek zapłacenia tej należności w terminie oznaczonym w orzeczeniu karnym. Jeżeli skazany uchyla się w okresie próby od wykonania obowiązku zapłacenia uszczuplonej należności państwowej w oznaczonym terminie, organ orzekający zarządza wykonanie zawieszony kary.
- § 3. Zawieszając wykonanie kary ograniczenia wolności sąd może orzec grzywnę w wysokości do 75 000 złotych. W razie zarządzenia wykonania kary ograniczenia wolności, grzywna orzeczona nie podlega wykonaniu; kara ograniczenia wolności ulega skróceniu o okres odpowiadający stosunkowi kwoty zapłaconej do wysokości wymierzonej kary ograniczenia wolności.

Art. 30.

- § 1. W razie warunkowego zwolnienia skazanego na karę pozbawienia wolności za przestępstwo skarbowe przepis art. 29 § 2 stosuje się odpowiednio.
- § 2. Jeżeli skazany za umyślne przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności popełnił w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary umyślne przestępstwo skarbowe tego samego rodzaju, sąd może go warunkowo zwolnić po odbyciu dwóch trzecich kary, jednak nie wcześniej niż po 6 miesiącach.

Art. 30a.

Po upływie połowy okresu, na który orzeczono środki karne wymienione w art. 13 § 1 pkt 5 i 7, nie wcześniej jednak niż po roku, sąd może uznać je za wykonane, jeżeli skazany przestrzegał porządku prawnego.

Art. 31.

- § 1. Karalność przestępstwa polegającego na narażeniu na uszczuplenie podatku lub innej należności państwowej ustaje także wówczas, gdy nastąpiło przedawnienie tej należności.
- § 2. W wypadku przewidzianym w § 1 czas popełnienia przestępstwa skarbowego ustala się z końcem roku, w którym upłynął termin płatności tej należności. Jeżeli sprawca przestępstwa skarbowego dopuścił się narażenia Skarbu Państwa na uszczuplenie cła, czas jego popełnienia ustala się z dniem, w którym powstał dług celny.

Art. 31a.

- § 1. Do przedawnienia wykonania środków karnych wymienionych w art. 13 § 1 pkt 2-7 stosuje się odpowiednio art. 103 § 1 pkt 3 Kodeksu karnego.
- § 2. Do zatarcia skazania w odniesieniu do środków karnych wymienionych w art. 13 § 1 pkt 2-7 stosuje się odpowiednio art. 107 § 6 Kodeksu karnego.

Art. 32.

- § 1. Za grzywnę wymierzoną sprawcy i koszty postępowania można uczynić w całości lub w części posiłkowo odpowiedzialną osobę fizyczną lub prawną, zrzeczenie lub organizację, chociażby nie mającą osobowości prawnej, jeżeli sprawcą czynu jest zastępca tej osoby, zrzeczenia lub organizacji, załatwiający jej sprawy jako pełnomocnik, zarządca, pracownik lub w jakimkolwiek innym charakterze, a osoba, zrzeczenie lub organizacja zastąpiona odniosła lub mogła odnieść z przestępstwa skarbowego jakąkolwiek korzyść majątkową.

§ 2 skreślony

Art. 33.

- § 1. W razie nałożenia odpowiedzialności posiłkowej przy wymiarze grzywny uwzględnia się również stosunki majątkowe i dochody osoby odpowiedzialnej posiłkowo.
- § 2. Jeżeli odpowiedzialność posiłkową nałożono na kilka osób, odpowiadają one solidarnie, chyba że ze względu na okoliczności sprawy organ orzekający określi zakres odpowiedzialności każdej z tych osób.
- § 3. Odpowiedzialność posiłkowa nie ustaje w razie śmierci sprawcy po uprawnieniu się orzeczenia.
- § 4. Odpowiedzialność posiłkowa nie obciąża spadku.

Art. 34.

- § 1. Grzywnę i koszty postępowania ściągają się od osoby posiłkowo odpowiedzialnej, gdy od skazanego ściągnąć ich nie można.

- § 2. Jeżeli od skazanego ściągnięto część grzywny lub kosztów postępowania, odpowiedzialność posiłkowa rozciąga się tylko na nie uiszczoną część kwot należnych z tego tytułu.
- § 3. Jeżeli od osoby posiłkowo odpowiedzialnej ściągnięto część grzywny, skazanemu wymierza się zastępczą karę pozbawienia wolności tylko zamiast nie uiszczonej części grzywny.
- § 4. W stosunku do osoby odpowiedzialnej posiłkowo nie stosuje się kary zastępczej.

Rozdział 2

Wykroczenia skarbowe

Art. 35.

Wykroczeniem skarbowym jest czyn społecznie szkodliwy, zabroniony przez niniejszą ustawę pod groźbą kary pieniężnej.

Art. 36.

- § 1. Do wykroczeń skarbowych nie mają zastosowania przepisy części ogólnej Kodeksu karnego z wyjątkiem art. 1-3, 4 § 1, 2 i 4, art. 5, 6, 9 § 1 i 2, art. 10 § 1, art. 12 zdanie pierwsze, art. 13 § 1, art. 14 § 1, art. 15 § 1, art. 18, 19 § 1, art. 20, 21 § 1 i 2, art. 22 § 1, art. 28 § 1, art. 29 - 31, 44 § 7, art. 53 § 1 i 2, art. 54 § 1, art. 55, 56, 58 § 2, art. 104 § 1, art. 106 i 108 oraz 115 § 1, 2 i 9 - 11, które stosuje się odpowiednio, z tym że przez określenie „sąd” należy rozumieć również organ uprawniony do orzekania w sprawach o wykroczenia skarbowe, a przez określenie „grzywna” - karę pieniężną. Ponadto stosuje się odpowiednio art. 3, 5, 6 § 1, art. 7, 10 § 2, art. 11, 12, 20, 21 i 28a § 2 niniejszej ustawy.
- § 2. Wymieniona w art. 15 § 1 Kodeksu karnego przesłanka „dobrowolności” nie ma zastosowania do wykroczeń skarbowych.

Art. 37.

Odpowiedzialność za wykroczenia popełnione za granicą zachodzi tylko wtedy, gdy przepis szczególny taką odpowiedzialność przewiduje.

Art. 38.

Wykroczenie skarbowe można popełnić umyślnie, a także nieumyślnie, jeżeli ustawa tak stanowi.

Art. 39.

Podżegacz i pomocnik ponoszą odpowiedzialność tylko wtedy, gdy wykroczenie skarbowe zostało dokonane.

Art. 40.

Odpowiedzialność za usiłowanie wykroczenia skarbowego zachodzi tylko wtedy, gdy przepis szczególny taką odpowiedzialność przewiduje.

Art. 41.

- § 1. Karą za wykroczenie skarbowe jest kara pieniężna. Wymierza się ją w wysokości od 10 do 10 000 złotych.
- § 2. Środkami karnymi są:
- 1) dobrowolne poddanie się odpowiedzialności,
 - 2) przepadek przedmiotów,
 - 3) ściągnięcie równowartości pieniężnej przepadku przedmiotu.
- § 3. Tytułem środka zabezpieczającego można orzec przepadek przedmiotu; przepisy art. 18 § 2 pkt 1, 2 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 42.

- § 1. Wymierzając karę pieniężną powyżej 100 złotych można orzec zastępczą karę pozbawienia wolności, przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równoważny karze pieniężnej w wysokości od 10 do 150 złotych. Nie można wymierzyć zastępczej kary pozbawienia wolności, jeżeli warunki osobiste ukaranego uniemożliwiają jej odbycie.
- § 2. Zastępcza kara pozbawienia wolności nie może przekroczyć 30 dni. Łączny czas trwania kar zastępczych nie może przekroczyć 3 miesięcy; wymierza się ją w dniach i miesiącach.
- § 3. Jeżeli egzekucja kary pieniężnej okaże się bezskuteczna, można zamienić karę pieniężną, po uprzednim wyrażeniu zgody przez ukaranego, na pracę społecznie użyteczną, określając czas jej trwania i rodzaj. Praca społecznie użyteczna trwa najkrócej 7 dni, najdłużej 2 miesiące; określa się ją w dniach i miesiącach.
- § 4. Przepisy art. 12¹ § 4 i 5 stosuje się odpowiednio.

Art. 43.

- § 1. Przepadek przedmiotów obejmuje narzędzia lub inne przedmioty stanowiące rzeczy ruchome, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia wykroczenia skarbowego oraz przedmioty pochodzące bezpośrednio z tego wykroczenia, a także inne, jeżeli przepis ustawy tak stanowi.
- § 2. Przepisy art. 16 § 2, art. 17, 19 i 20 stosuje się odpowiednio.

Art. 44.

W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie można poprzestać na orzeczeniu przepadku przedmiotów, jeżeli zachodzą warunki jego orzeczenia i jeżeli zostaną w ten sposób osiągnięte cele kary.

Art. 45.

- § 1. Karalność wykroczenia skarbowego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynął rok. Przepisy art. 101 § 3 Kodeksu karnego oraz art. 31 niniejszej ustawy stosuje się odpowiednio.
- § 2. Jeżeli w okresie przewidzianym w § 1 wszczęto postępowanie przeciwko sprawcy, karalność wykroczenia skarbowego ustaje z upływem 2 lat od jego

popęłnienia. W razie uchylenia prawomocnego rozstrzygnięcia przedawnienie biegnie od daty jego wydania.

- § 3. Orzeczona kara lub środek karny wymieniony w art. 41 § 2 pkt 2 i 3 nie podlega wykonaniu, jeżeli od uprawomocnienia się rozstrzygnięcia upłynęły 3 lata.

Art. 46.

- § 1. Orzeczenie kary lub środka karnego wymienionego w art. 41 § 2 pkt 2 i 3 uważa się za niebyłe po upływie 2 lat od wykonania lub darowania albo przedawnienia ich wykonania.
- § 2. Jeżeli ukarany po rozpoczęciu okresu przewidzianego w § 1, lecz przed jego upływem, ponownie popełnił wykroczenie skarbowe, za które wymierzono mu karę lub środek karny, dopuszczalne jest tylko jednoczesne zatarcie wszystkich orzeczeń o ukaraniu.

DZIAŁ II

Przepisy szczegółowe

Rozdział 1

Przestępstwa i wykroczenia dewizowe

Art. 47.

- § 1. Kto wyłudza zezwolenie dewizowe przez podstępne wprowadzenie w błąd organu uprawnionego do udzielania takich zezwoleń,

podlega karze grzywny do 500 000 złotych lub karze pozbawienia wolności do roku albo obu tym karom łącznie.

- § 2. Tej samej karze podlega, kto używa dokumentu, o którym mowa w § 1.

Art. 48.

Kto wbrew ograniczeniom określonym w ustawie dokonuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom inwestycji bezpośrednich lub portfelowych, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 49.

Kto wbrew ograniczeniom określonym w ustawie dokonuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom obrotu kredytowego lub depozytowego albo gwarancyjnego, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 50.

- § 1. Kto wbrew ograniczeniom określonym w ustawie dokonuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom pozostałego obrotu kapitałowego, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

- § 2. Jeżeli w przypadkach określonych w § 1 pozostały obrót kapitałowy obejmuje transfer i wartość przedmiotu tego transferu jest wielka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności do lat 5 i grzywny do 5 000 000 złotych.
- § 3. Jeżeli w przypadkach określonych w § 1 pozostały obrót kapitałowy obejmuje transfer i wartość przedmiotu tego transferu nie przekracza równowartości w złotych kwoty 500 ECU, sprawca podlega karze pieniężnej.
- § 4. Jeżeli w przypadkach określonych w § 1 pozostały obrót kapitałowy obejmuje transfer, orzeka się przepadek wartości dewizowych oraz przepadek innych przedmiotów wymienionych w art. 16 § 1; można ponadto orzec przepadek przedmiotów wymienionych w art. 16 § 2 i 3.

Art. 51.

Kto wbrew ograniczeniom określonym w ustawie dokonuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom płatności w kraju środkami stanowiącymi wartości dewizowe, podlega karze grzywny do 50 000 złotych.

Art. 52.

Kto wbrew ograniczeniom określonym w ustawie dokonuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom przeniesienia własności wartości dewizowych, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 53.

Kto wbrew ograniczeniom określonym w ustawie dokonuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom rozporządzenia wierzytelnościami od nierezydentów w sposób, który uniemożliwia w terminie ich wymagalności niezwłoczny transfer z zagranicy zagranicznych lub krajowych środków płatniczych będących przedmiotem świadczenia tych wierzytelności, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 54.

- § 1. Kto prowadzi bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom działalność kantorową, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.
- § 2. W przypadkach określonych w § 1 można orzec przepadek wartości dewizowych oraz przepadek innych przedmiotów wymienionych w art. 16 § 1.

Art. 55.

Kto odstępuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom od określonego w ustawie obowiązku zapewnienia transferu z zagranicy posiadanych wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych we wskazanym w ustawie terminie, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 56.

- § 1. Kto odstępuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom od określonego w ustawie obowiązku dokonywania i przyjmowania płatności oraz dokonywania transferu zagranicznych i krajowych środków płatniczych za pośrednictwem banków, których uprawnienia do dokonywania określonych

czynności obrotu dewizowego obejmują takie pośrednictwo, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

- § 2. Kto odstępuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom, od określonego w ustawie obowiązku dokonywania inwestycji portfelowych za pośrednictwem podmiotów, o których mowa w art. 12 ust. 3 ustawy, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 57.

Kto odstępuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom od określonego w ustawie obowiązku wyrażania zobowiązań pieniężnych w walucie wskazanej w ustawie i dokonywania płatności środkami płatniczymi wskazanymi w ustawie, podlega karze grzywny do 50 000 złotych.

Art. 58.

- § 1. Kto odstępuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom od określonego w ustawie obowiązku zgłaszania Narodowemu Bankowi Polskiemu informacji i danych określonych w ustawie, podlega karze grzywny do 50 000 złotych.
- § 2. Kto odstępuje bez zezwolenia dewizowego lub wbrew jego warunkom od określonego w ustawie obowiązku:
- 1) udzielania ustnych lub pisemnych wyjaśnień i udostępniania wymaganych dokumentów w sprawach objętych kontrolą dewizową lub
 - 2) zgłoszenia i przedstawienia na żądanie do kontroli transferowanych wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych, podlega karze pieniężnej.

Art. 59.

- § 1. Kto, będąc w banku odpowiedzialnym za pośrednictwo w przyjmowaniu i dokonywaniu płatności przez rezydentów i nierezydentów i w dokonywaniu przez nich transferu krajowych i zagranicznych środków płatniczych, pośredniczy w dokonaniu bądź przyjęciu płatności lub w dokonaniu transferu, które są niezgodne z warunkami określonymi w ustawie lub w zezwoleniu dewizowym, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.
- § 2. Kto, będąc w podmiocie, o którym mowa w art. 12 ust. 3 ustawy, odpowiedzialnym za pośrednictwo w dokonywaniu przez rezydentów inwestycji portfelowych, pośredniczy w dokonaniu inwestycji, które są niezgodne z warunkami określonymi w ustawie, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 60.

Kto nie stosuje się do nadzwyczajnych ograniczeń określonych w ustawie wprowadzonych przez Radę Ministrów, podlega karze grzywny do 250 000 złotych.

Art. 61.

- § 1. Używane w niniejszym rozdziale określenie “ustawa” oznacza ustawę z dnia 18 grudnia 1998 r. - Prawo dewizowe (Dz.U Nr 160, poz. 1063).

§ 2. Używane w niniejszym rozdziale określenia: “rezydent”, “nierezydent”, “wartości dewizowe”, “zagraniczne środki płatnicze”, “krajowe środki płatnicze”, “transfer wartości dewizowych i krajowych środków płatniczych”, “obróć kapitałowy”, “inwestycje bezpośrednie”, “inwestycje portfelowe”, “obróć kredytowy”, “obróć depozytowy”, “obróć gwarancyjny”, “pozostały obróć kapitałowy”, “działalność kantorowa” mają znaczenie nadane im w ustawie, o której mowa w § 1.

Rozdział 2

Przestępstwa i wykroczenia w zakresie ceł i obrotu towarowego z zagranicą

niespójność oznaczeń artykułów wynika ze zmiany brzmienia Rozdz. 1 (miał 79 art. a ma 66 art.)

Art. 80.

§ 1. Kto naraża Skarb Państwa na uszczuplenie cła przez uchylenie się od obowiązku celnego albo przez wprowadzenie organu celnego w błąd, w szczególności przez zatajenie rzeczywistego stanu rzeczy lub podanie danych niezgodnych z rzeczywistością w zgłoszeniu celnym albo innym oświadczeniu lub dokumencie mającym służyć za podstawę odprawy celnej lub mogącym mieć znaczenie dla kontroli celnej,

art. 62-66 skreślone

podlega karze grzywny w wysokości do 10-krotnej kwoty cła narażonego na uszczuplenie.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 działa nieumyślnie,

§ 1¹ i 2 skreślone

podlega karze grzywny w wysokości do 4-krotnej kwoty cła narażonego na uszczuplenie.

§ 4. Jeżeli cło narażone na uszczuplenie nie przekracza 2500 zł, sprawca podlega karze pieniężnej.

Art. 81.

§ 1. Kto uchyla się od obowiązku celnego albo wprowadza w błąd organ właściwy w sprawach postępowania celnego, a w szczególności zataja rzeczywisty stan rzeczy lub podaje dane niezgodne z prawdą w zgłoszeniu celnym albo w innym oświadczeniu lub dokumencie mającym służyć za podstawę odprawy celnej, wydania pozwolenia na przywóz lub wywóz towarów, poświadczenia certyfikatu importowego lub certyfikatu weryfikacji dostawy, albo mogącym mieć znaczenie dla kontroli celnej, jeżeli przez to następuje lub może nastąpić naruszenie ograniczeń przywozu, wywozu, przewozu lub wykorzystania towaru,

podlega karze grzywny w wysokości do 10-krotnej wartości towaru.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 działa nieumyślnie,

§ 1¹ i 2 skreślony

podlega karze grzywny do wysokości 4-krotnej wartości towaru.

§ 4. Jeżeli wartość towaru nie przekracza 2500 złotych, sprawca podlega karze pieniężnej.

Art. 82.

§ 1. Kto nabywa, przechowuje lub przewozi towar stanowiący przedmiot czynu zabronionego, określonego w art. 80 lub 81, lub pomaga do jego zbycia albo w celu osiągnięcia korzyści majątkowej towar ten przyjmuje lub pomaga do jego ukrycia,

podlega karze grzywny w wysokości do 4-krotnej kwoty należnego cła, a jeżeli co do towaru istnieje ograniczenie przywozu lub wywozu - karze grzywny w wysokości do 4-krotnej wartości towaru.

§ 3. Jeżeli należne cło albo wartość towaru, co do którego istnieje ograniczenie przywozu lub wywozu, nie przekracza 2500 złotych, sprawca § 2 skreślony
podlega karze pieniężnej.

Art. 83.

§ 1. Kto nabywa, przechowuje lub przewozi towar, o którym na podstawie towarzyszących okoliczności powinien i może przypuszczać, że stanowi przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 80 lub 81, lub pomaga do jego zbycia albo w celu osiągnięcia korzyści majątkowej towar ten przyjmuje lub pomaga do jego ukrycia,

podlega karze grzywny w wysokości do kwoty należnego cła, a jeżeli co do towaru istnieje ograniczenie przywozu lub wywozu - karze grzywny do wysokości wartości towaru.

§ 3. Jeżeli należne cło albo wartość towaru, co do którego istnieje ograniczenie przywozu lub wywozu, nie przekracza 2500 złotych, sprawca § 2 skreślony
podlega karze pieniężnej.

Art. 84.

§ 1. Kto w użyciu towaru, chociażby nieumyślnie, zmienia cel, przeznaczenie lub nie zachowuje innego warunku, pod jakim towar zwolniono w całości lub w części od cła albo odprawiono według niższej stawki celnej,

podlega karze grzywny w wysokości do 10-krotnej kwoty nie pobranego cła.

§ 2. Jeżeli nie pobrane cło nie przekracza 2500 złotych, sprawca
podlega karze pieniężnej.

Art. 85.

§ 1. Kto w użyciu towaru, chociażby nieumyślnie, zmienia cel, przeznaczenie lub nie zachowuje innego warunku, pod jakim towar zwolniono od ograniczeń przywozu lub wywozu,

podlega karze grzywny w wysokości do 10-krotnej wartości towaru.

§ 2. Jeżeli wartość towaru nie przekracza 2500 złotych, sprawca
podlega karze pieniężnej.

Art. 85a.

- § 1. Kto przez wprowadzenie w błąd organu celnego naraża Skarb Państwa na bezpodstawnny zwrot cła lub umorzenie należnego cła,
podlega karze grzywny do 500 000 złotych albo karze pozbawienia wolności do lat 3 albo obu tym karom łącznie.
- § 2. Jeżeli kwota bezpodstawnie żądana lub umorzona nie przekracza 2500 złotych, sprawca
podlega karze pieniężnej.

Art. 86.

Kto świadomie utrudnia kontrolę celną lub umyślnie wprowadza organ celny w błąd w związku z przeprowadzaniem kontroli lub odprawy celnej, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 80-85,
podlega karze grzywny do 250 000 zł.

Art. 86¹.

Kto utrudnia funkcjonariuszowi Inspekcji Celnej wszczęcie postępowania kontrolnego albo przeprowadzenie czynności kontrolnych, podlega karze grzywny do 250 000 zł.

Art. 87.

Kto narusza przepisy w zakresie ceł i obrotu towarowego z zagranicą, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 80-86¹,
podlega karze pieniężnej.

Art. 88.

- § 1. W wypadkach określonych w art. 80 § 1, art. 81 § 1, art. 82 § 1 orzeka się przepadek przedmiotów wymienionych w art. 16 § 1 oraz można orzec przepadek przedmiotów wymienionych w art. 16 § 2 i 3.
- § 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w wypadkach określonych w art. 84 § 1 i art. 85 § 1, jeżeli czyn został popełniony umyślnie.
- § 3. W wypadkach określonych w art. 80 § 4, art. 81 § 4 i art. 82 § 3 można orzec przepadek przedmiotów wymienionych w art. 16 § 1 i 2.

Art. 90.

art. 89 skreślony

Wykroczenia określone w niniejszym rozdziale są karalne również w razie popełnienia ich za granicą w czasie kontroli celnej przeprowadzanej tam przez polskie organy celne na podstawie umów międzynarodowych.

Art. 91.

Usiłowanie wykroczeń określonych w art. 80 § 4, art. 81 § 4, art. 82 § 3, art. 83 § 3, art. 84 § 2 i w art. 85 § 2 jest karalne.

Art. 91¹.

- § 1. Kto, przez naruszenie przepisów o opłacie wyrównawczej należnej od towarów rolnych i spożywczych przywożonych z zagranicy, naraża Skarb Państwa na uszczuplenie opłaty,
podlega karze grzywny w wysokości do 10-krotnej kwoty opłaty wyrównawczej narażonej na uszczuplenie.
- § 2. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 działa nieumyślnie,
podlega karze grzywny do 4-krotnej kwoty opłaty wyrównawczej narażonej na uszczuplenie.
- § 3. Jeżeli opłata wyrównawcza narażona na uszczuplenie nie przekracza 2500 zł, sprawca
podlega karze pieniężnej.

Rozdział 3**Przestępstwa i wykroczenia w zakresie zobowiązań podatkowych i dotacji****Art. 92.**

- § 1. Kto wbrew obowiązkowi nie zgłasza właściwemu organowi podatkowemu przedmiotu opodatkowania i przez to nie bierze udziału w postępowaniu podatkowym,
podlega karze grzywny do 500 000 złotych albo karze pozbawienia wolności do lat 3 albo obu tym karom łącznie.
- § 2. Jeżeli podatek narażony na uszczuplenie nie przekracza 25000 złotych, sprawca podlega karze grzywny do 100 000 złotych.
- § 4. Jeżeli podatek narażony na uszczuplenie nie przekracza 2500 złotych, sprawca podlega karze pieniężnej. § 3 skreślony
- § 5. W wypadku niezgłoszenia do opodatkowania działalności gospodarczej można orzec przepadek przedmiotów wymienionych w art. 16 § 1.

Art. 93.

- § 1. Kto zataja prowadzenie na własny rachunek działalności podlegającej opodatkowaniu, posługując się nazwiskiem, firmą lub nazwą podstawionej osoby albo instytucji,
podlega karze grzywny do 250 000 złotych.
- § 2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza do posługiwania się jego nazwiskiem lub firmą albo pełniąc funkcję w instytucji dopuszcza do posługiwania się nazwą tej instytucji przez osobę, która zataja prowadzenie na własny rachunek działalności podlegającej opodatkowaniu.
- § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest uszczuplenie podatku przekraczające 25 000 złotych lub uniemożliwienie ściągnięcia takiej należności, sprawca
podlega karze grzywny do 500 000 złotych albo karze pozbawienia wolności do lat 3 albo obu tym karom łącznie.
- § 4. W wypadkach określonych w § 1 lub 2 można orzec przepadek przedmiotów wymienionych w art. 16 § 1.

Art. 94.

- § 1. Kto, chociażby nieumyślnie, naraża Skarb Państwa na uszczuplenie podatku w postępowaniu w sprawach zobowiązań podatkowych lub wobec płatnika dokonującego obliczenia i poboru podatku przez niezgłoszenie danych mogących mieć wpływ na ustalenie zobowiązania podatkowego lub jego wysokości albo przez podanie takich danych niezgodnie z rzeczywistością,
podlega karze grzywny do 250 000 złotych.
- § 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 w związku z nierzetelnym prowadzeniem ksiąg,
podlega karze grzywny do 500 000 złotych.
- § 3. Jeżeli podatek narażony na uszczuplenie nie przekracza 2500 złotych, sprawca podlega karze pieniężnej.

Art. 95.

- § 1. Kto, naraża Skarb Państwa na uszczuplenie podatku, przez nierzetelne prowadzenie ksiąg, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 94,
podlega karze grzywny do 100 000 złotych.
- § 2. Tej samej karze podlega, kto, sprawując nadzór nad prowadzeniem tych ksiąg, dopuszcza, do ich nierzetelnego prowadzenia.
- § 3. Jeżeli podatek narażony na uszczuplenie nie przekracza 2500 złotych, sprawca podlega karze pieniężnej.

Art. 97.

- § 1. Kto, będąc płatnikiem lub inkasentem obowiązany do obliczenia albo pobrania zobowiązania podatkowego, zaniecha pobrania tego zobowiązania albo pobiera je w kwocie niższej od należnej, art. 96 skreślony
podlega karze grzywny do 50 000 złotych.
- § 2. Jeżeli uszczuplona kwota podatku nie przekracza 20 000 złotych, sprawca podlega karze grzywny do 25 000 złotych.
- § 4. Jeżeli uszczuplona kwota podatku nie przekracza 2500 złotych, sprawca § 3 i 5 skreślone
podlega karze pieniężnej.

Art. 98.

- § 1. Kto, będąc płatnikiem lub inkasentem nie wpłaca na rachunek organu podatkowego kwoty pobranej od podatnika z tytułu zobowiązania podatkowego,
podlega karze grzywny do 250 000 złotych albo karze pozbawienia wolności do lat 2, albo obu tym karom łącznie.
- § 2. Jeżeli nie wpłacona kwota podatku nie przekracza 20 000 złotych, sprawca podlega karze grzywny do 100 000 złotych.
- § 4. Jeżeli nie wpłacona kwota podatku nie przekracza 2500 złotych, sprawca § 3 i 5 skreślone
podlega karze pieniężnej.

Art. 99.

§ 1. Kto przez naruszenie przepisów podatkowych naraża Skarb Państwa na uszczuplenie podatku, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 92-95, 97 i 98,

podlega karze grzywny do 50 000 złotych.

§ 3. Jeżeli podatek narażony na uszczuplenie nie przekracza 2500 złotych, § 2 skreślony sprawca

podlega karze pieniężnej.

Art. 100.

Kto wbrew przepisom ustawy - Ordynacja podatkowa nie prowadzi ksiąg,

podlega karze grzywny do 50 000 złotych.

Art. 101.

Kto odmawia uprawnionemu organowi okazania ksiąg albo księgi takie niszczy,

podlega karze grzywny do 50 000 złotych.

Art. 101a.

§ 1. Kto przez wprowadzenie w błąd uprawnionego organu naraża Skarb Państwa na bezpodstawny zwrot podatku,

podlega karze grzywny do 500 000 złotych albo karze pozbawienia wolności do lat 3 albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Jeżeli kwota bezpodstawnie żądana nie przekracza 2500 złotych, sprawca podlega karze pieniężnej.

Art. 102.

§ 1. Kto wbrew przepisom ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym lub ustawy - Ordynacja podatkowa nie wystawia faktury albo rachunku za wykonane świadczenie, odmawia wydania faktury albo rachunku lub nie przechowuje kopii wystawionych faktur albo rachunków,

podlega karze grzywny do 25 000 złotych.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto wydaje fakturę albo rachunek za świadczenie rzeczy lub usług zawierający dane niezgodne z rzeczywistością lub takiej faktury albo rachunku używa.

Art. 103.

Kto wbrew przepisom ustawy - Ordynacja podatkowa nie udokumentowuje w księgach zapisu dotyczącego produkcji, przerobu, zużycia, przechowywania lub zakupu (skupu) rzeczy, lub świadczenia usług albo nie prowadzi ewidencji dowodów zakupu lub prowadzi ją nierzetelnie,

podlega karze grzywny do 25 000 złotych.

Art. 104.

Kto, będąc obowiązany do prowadzenia księgi, prowadzi księgę tę wadliwie, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 94, 95, 99-103, podlega karze pieniężnej.

Art. 104a.

- § 1. Kto wbrew przepisom ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym nie prowadzi ewidencji obrotu i kwot podatku należnego przy zastosowaniu kas rejestrujących - podlega karze grzywny do 25 000 złotych.
- § 2. Tej samej karze podlega, kto dokona sprzedaży z pominięciem kasy rejestrującej lub nie wyda nabywcy dokumentu z kasy rejestrującej, stwierdzającego dokonanie sprzedaży.

Art. 105.

- § 1. Kto mimo obowiązku, umyślnie nie nadsyła organowi podatkowemu informacji podatkowej lub nadsyła informację zawierającą dane niezgodne z rzeczywistością, podlega karze grzywny do 25 000 złotych.
- § 2. Tej samej karze podlega, kto pomimo obowiązku nie nadsyła organowi podatkowemu wykazu nieruchomości lub oświadczenia stwierdzającego stan dotychczasowy nieruchomości albo w wykazie takim bądź oświadczeniu podaje dane niezgodne z rzeczywistością. § 3 skreślony

Art. 106.

Kto utrudnia inspektorowi kontroli skarbowej lub uprawnionemu pracownikowi jednostki organizacyjnej kontroli skarbowej albo pracownikowi organu podatkowego wszczęcie postępowania kontrolnego lub przeprowadzanie kontroli - podlega karze grzywny do 25 000 złotych.

Art. 107.

- § 1. Kto uchyła się od uiszczenia należnej opłaty skarbowej od czynności cywilnoprawnej lub od dokumentu, podlega karze grzywny w wysokości do 10-krotnej kwoty uszczuplonej opłaty.
- § 3. Jeżeli kwota uszczuplonej opłaty skarbowej nie przekracza 2500 złotych, § 2 skreślony sprawca podlega karze pieniężnej.

Art. 108.

- § 1. Kto uszczupla opłatę skarbową przez użycie skasowanego znaku opłaty skarbowej, podlega karze grzywny do 50 000 złotych.
- § 2. Tej samej karze podlega, kto skasowany znak opłaty skarbowej puszcza w obieg albo w tym celu nabywa lub przechowuje.

- § 4. Jeżeli skasowane znaki opłaty skarbowej opiewały na kwotę nie przekraczającą 2500 złotych, sprawca podlega karze pieniężnej.
- § 5. Przedmiot przestępstw lub wykroczeń określonych w § 1, 2 i 4 podlega przypadkowi.

Art. 109.

Kto wbrew przepisom ustawy o opłacie skarbowej nie prowadzi rejestru opłaty skarbowej albo przewidzianych w przepisach innych urzędów księgowych mających na celu ewidencję należnych lub pobranych zobowiązań podatkowych, § 3 skreślony

podlega karze grzywny do 25 000 złotych.

Art. 110.

- § 1. Kto jako podatnik, płatnik, inkasent lub osoba obowiązana do uiszczenia opłaty skarbowej lub innego zobowiązania podatkowego narusza przepisy ustawy - Ordynacja podatkowa, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 92-95 i 97-109,
- podlega karze pieniężnej.
- § 2. Tej samej karze podlega, kto w postępowaniu w sprawach zobowiązań podatkowych, będąc obowiązany do osobistego stawienia się w organie podatkowym jako strona, świadek lub biegły, pomimo prawidłowego wezwania nie stawiał się bez uzasadnionej przyczyny albo bezzasadnie odmówił złożenia zeznania lub wydania opinii.

Art. 113.

art. 111 i 112 skreślone

- § 1. Kto, pełniąc funkcje w jednostce będącej przedsiębiorcą albo w innej jednostce organizacyjnej, na której ciąży obowiązek podatkowy, przez naruszenie przepisów ustawy - Ordynacja podatkowa albo przepisów o rachunkowości i kontroli lub o rozliczeniach z budżetem z tytułu otrzymanych dotacji, naraża Skarb Państwa na uszczuplenie zobowiązań podatkowych albo wypłatę nienależnych lub nadmiernych dotacji,
- podlega karze grzywny do 50 000 złotych.
- § 3. Jeżeli kwota narażona na uszczuplenie nie przekracza 2500 złotych, sprawca § 2 skreślony
- podlega karze pieniężnej.

Art. 114.

Kto, pełniąc funkcję w jednostce będącej przedsiębiorcą albo w innej jednostce organizacyjnej, na której ciąży obowiązek podatkowy, zgłasza właściwemu organowi niezgodne z rzeczywistością dane dla ustalenia stawek podatkowych lub stawek dotacji budżetowych, narażając przez to Skarb Państwa na uszczuplenie zobowiązania podatkowego albo powodując pobranie nienależnych lub nadmiernych dotacji z budżetu Państwa,

podlega karze grzywny do 50 000 złotych.

Art. 115.

§ 1. Kto, pełniąc funkcję w jednostce będącej przedsiębiorcą albo w innej jednostce organizacyjnej, na której ciąży obowiązek podatkowy narusza przepisy ustawy - Ordynacja podatkowa lub o rozliczeniach z budżetem Państwa z tytułu otrzymanych dotacji, jeżeli czyn nie stanowi przestępstwa lub wykroczenia określonego w art. 113 lub 114,

podlega karze pieniężnej.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto, będąc obowiązany do osobistego stawienia się w organie podatkowym jako strona, świadek lub biegły w związku z postępowaniem w sprawach zobowiązań podatkowych lub rozliczeń z budżetem Państwa z tytułu otrzymanych dotacji dotyczących jednostek będących przedsiębiorcami albo innych jednostek organizacyjnych, na których ciąży obowiązek podatkowy pomimo prawidłowego wezwania, nie stawił się bez uzasadnionej przyczyny albo bezzasadnie odmówił złożenia zeznania lub wydania opinii.

Art. 116.

§ 1. Przepisy art. 94, 95, 99, 113 i 114 stosuje się odpowiednio w razie narażenia jednostki samorządu terytorialnego na uszczuplenie kwot z tytułu zobowiązań podatkowych.

§ 2. Przepisy niniejszego rozdziału dotyczące podatków stosuje się odpowiednio do zaliczek na podatek.

§ 3. Księga jest to:

- 1) księga rachunkowa,
- 2) księga przychodów i rozchodów,
- 3) ewidencja,
- 4) rejestr,
- 5) inne podobne urządzenie ewidencyjne, do którego prowadzenia zobowiązuje przepis prawa.

Rozdział 4**Przestępstwa w zakresie gier losowych i zakładów wzajemnych****Art. 117.**

§ 1. Kto prowadzi działalność w zakresie gier losowych lub zakładów wzajemnych bez wymaganego zezwolenia lub w działalności takiej pośredniczy

- podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 lub grzywny do 500 000 zł albo obu tym karom łącznie.

§ 2. W wypadku określonym w § 1, podlegają przepadkowi - stanowiące przedmiot przestępstwa skarbowego - dokumenty i urządzenia gry losowej lub zakładu wzajemnego oraz wygrane, które na podstawie tych dokumentów przypadają grającym, a także pieniądze uzyskane ze sprzedaży udziału w grze i wpłaconych stawek.

Art. 118.

Kto prowadzi bez wymaganego zezwolenia działalność w zakresie loterii fantowej lub gry bingo fantowe

- podlega karze grzywny do 100 000 zł.

Art. 119.

§ 1. Kto uczestniczy w grach losowych i zakładach wzajemnych urządzanych bez wymaganego zezwolenia

- podlega karze grzywny do 50 000 zł.

§ 2. Art. 117 § 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 120.

Kto urządza grę losową lub zakład wzajemny niezgodnie z przepisami ustawy o grach losowych i zakładach wzajemnych albo z regulaminem gry lub zakładu wzajemnego

- podlega karze grzywny do 100 000 zł.

Art. 121.

Kto nie będąc do tego uprawniony z chęci osiągnięcia korzyści majątkowej trudni się sprzedażą losów lub innych dowodów udziału w grze losowej lub zakładzie wzajemnym

- podlega karze ograniczenia wolności lub grzywny do 50 000 zł albo obu tym karom łącznie.

Rozdział 5**Przestępstwa w zakresie prywatyzacji mienia Skarbu Państwa****Art. 121¹.**

Kto, nie będąc uprawniony do otrzymania od Skarbu Państwa świadczenia określonego przez przepisy o prywatyzacji mienia Skarbu Państwa, w celu wyłudzenia takiego świadczenia składa fałszywe oświadczenie w sprawach przewidzianych przez te przepisy,

- podlega karze grzywny do 25 000 złotych.

CZĘŚĆ II**Postępowanie karne skarbowe****Dział I****Przepisy ogólne o właściwości sądów i finansowych organów orzekających****Art. 122.**

W sprawach o przestępstwa skarbowe zagrożone karą ograniczenia wolności lub karą pozbawienia wolności orzekają sądy powszechne, a w stosunku do osób wymie-

nionych w art. 12 pkt 1 lit. a) i lit. c) ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego (Dz.U. Nr 89, poz. 556 i Nr 160, poz. 1083) - sądy wojskowe.

Art. 123.

- § 1. W sprawach o przestępstwa skarbowe zagrożone wyłącznie karą grzywny oraz w sprawach o wykroczenia skarbowe orzekają finansowe organy orzekające.
- § 2. Sprawy o przestępstwa skarbowe określone w § 1 należą jednak do właściwości sądów:
- 1) jeżeli zachodzi wątpliwość co do poczytalności oskarżonego albo jeżeli zachodzi potrzeba zastosowania środków zabezpieczających określonych w art. 94-98 Kodeksu karnego i w art. 18 § 2 pkt 1 oraz w § 3 niniejszej ustawy,
 - 2) jeżeli czyn wyczerpuje jednocześnie znamiona przestępstwa określonego w przepisach innej ustawy karnej, a prokurator przejął do swego prowadzenia również sprawę o przestępstwo skarbowe,
 - 3) jeżeli finansowy organ orzekający drugiej instancji przekaze sprawę ze względu na jej szczególne okoliczności do postępowania sądowego.
- § 3. Sprawy o wykroczenia skarbowe określone w § 1 należą jednak do właściwości sądu, jeżeli zachodzi wątpliwość co do poczytalności obwinionego albo jeżeli zachodzi potrzeba zastosowania środka zabezpieczającego określonego w art. 18 § 2 pkt 1.

Art. 124.

- § 1. Sąd właściwy na podstawie art. 122 i 123 § 2 dla sprawców przestępstw skarbowych jest również właściwy dla pomocników, podżegaczy oraz innych osób, których przestępstwo skarbowe pozostaje w ścisłym związku z przestępstwem sprawcy, jeżeli postępowanie przeciwko nim toczy się jednocześnie.
- § 2. Jeżeli zachodzą okoliczności utrudniające łączne rozpoznanie spraw, o których mowa w § 1, można wyłączyć i odrębnie rozpoznać sprawę poszczególnych osób lub o poszczególne czyny; sprawa wyłączona podlega rozpoznaniu przez organ właściwy według zasad ogólnych.

Art. 125.

- § 1. Sąd nie przestaje być właściwy, chociażby w toku postępowania sądowego ustały przyczyny uzasadniające tę właściwość.
- § 2. Orzeczenie wydane przez sąd w sprawie należącej do właściwości finansowego organu orzekającego nie może być z tego powodu uchylone.

DZIAŁ II

Postępowanie przed finansowymi organami orzekającymi i finansowymi organami dochodzenia

Rozdział 1

Przepisy wstępne

Art. 126.

- § 1. W postępowaniu przed finansowymi organami orzekającymi lub organami dochodzenia w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe stosuje się odpowiednio art. 2, 4-10, 16, 17 § 1 pkt 1-8 i 11 oraz § 3, art. 19, 22, 213, 214 § 3-6 i § 8 oraz art. 578-584 Kodeksu postępowania karnego. Przez określenie „sąd” lub „prokurator” należy rozumieć również finansowy organ orzekający lub organ dochodzenia, przed którym toczy się sprawa.
- § 2. W sprawach o przestępstwa skarbowe stosuje się odpowiednio art. 21 i 585-589 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 127.

Postępowanie wszczyna się z urzędu.

Art. 128.

- § 1. Kierownikiem organu dochodzenia oraz finansowego organu dochodzenia jest naczelnik urzędu skarbowego, dyrektor urzędu celnego lub inspektor kontroli skarbowej, a także Generalny Inspektor Celny lub regionalny inspektor celny.
- § 2. Kierownikiem finansowego organu orzekającego jest naczelnik urzędu skarbowego, dyrektor izby skarbowej, dyrektor urzędu celnego lub Prezes Głównego Urzędu Celnego.
- § 3. W zakresie dochodzenia prowadzonego przez Inspekcję Celną finansowym organem orzekającym jest właściwy miejscowo i rzeczowo urząd celny lub urząd skarbowy.

Rozdział 2

Właściwość finansowych organów orzekających

Art. 129.

Finansowymi organami orzekającymi w pierwszej instancji są:

- 1) w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe określone w art. 48 i art. 50, w zakresie obejmującym wywóz za granicę wartości dewizowych bądź krajowych środków płatniczych lub ich przywóz z zagranicy, a także w art. 58 oraz art. 80-87 - urzędy celne wyznaczone przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia, które określi również ich właściwość miejscową,
- 2) w sprawach o pozostałe przestępstwa skarbowe podlegające orzecznictwu finansowych organów orzekających oraz w sprawach o pozostałe wykroczenia skarbowe - urzędy skarbowe.

Art. 130.

Finansowymi organami orzekającymi w drugiej instancji są:

- 1) w sprawach określonych w art. 129 pkt 1 - Główny Urząd Cel,
- 2) w sprawach określonych w art. 129 pkt 2 - izby skarbowe.

Art. 131.

Minister Finansów może ustalić w drodze rozporządzenia właściwość organów administracji celnej we sprawach określonego rodzaju w sposób odmienny od wskazanego w art. 129 pkt 1 oraz w art. 130 pkt 1.

Art. 132.

Jeżeli czyn wyczerpuje znamiona określone w dwóch albo więcej przepisach niniejszej ustawy, właściwość finansowego organu orzekającego ustala się według przepisu przewidującego karę najsurowszą.

Art. 133.

- § 1. W zakresie właściwości miejscowej stosuje się odpowiednio przepisy art. 31, 32 §1 i 2, art. 33 §1 i art. 34 Kodeksu postępowania karnego.
- § 2. Jeżeli nie można ustalić właściwości miejscowej na podstawie przepisów określonych w § 1 albo jeżeli ważne względy za tym przemawiają, Minister Finansów wyznacza finansowy organ orzekający, który ma sprawę rozpoznać. Powyższe uprawnienia minister może przekazać finansowym organom orzekającym drugiej instancji.

Art. 134.

Finansowy organ orzekający bada z urzędu swą właściwość, a w razie stwierdzenia swej niewłaściwości przekazuje sprawę właściwemu organowi. Jednakże przekazanie z powodu braku właściwości miejscowej nie może nastąpić po wydaniu rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w pierwszej instancji.

Rozdział 3**Wyłączenie pracownika****Art. 135.**

- § 1. Pracownik finansowego organu orzekającego lub organu dochodzenia jest z mocy prawa wyłączony od udziału w sprawie, jeżeli:
 - 1) sprawa dotyczy tego pracownika bezpośrednio,
 - 2) jest małżonkiem strony albo jej obrońcy, pełnomocnika lub przedstawiciela ustawowego, albo pozostaje we wspólnym pożyciu z jedną z tych osób,
 - 3) jest krewnym lub powinowatym w linii prostej, a w linii bocznej aż do stopnia pomiędzy dziećmi rodzeństwa osób wymienionych w pkt 2, albo

jest związany z jedną z tych osób węzłem przysposobienia, opieki lub kurateli,

- 4) był świadkiem czynu, o który sprawa się toczy albo w tej samej sprawie był przesłuchany w charakterze świadka lub występował jako biegły,
- 5) brał udział w sprawie jako obrońca, pełnomocnik lub przedstawiciel ustawowy strony,
- 6) brał udział w niższej instancji w wydaniu zaskarżonego rozstrzygnięcia lub wydał zaskarżone zarządzenie,
- 7) brał udział w wydaniu orzeczenia, które zostało uchylone,
- 8) brał udział w wydaniu postanowienia o warunkowym umorzeniu postępowania.

§ 2. Powody wyłączenia trwają mimo ustania uzasadniającego je małżeństwa, wspólnego pożycia, przysposobienia, opieki lub kurateli.

Art. 136.

Niezależnie od przyczyn wymienionych w art. 135 bezpośredni przełożony wyłącza pracownika na jego żądanie, na wniosek strony lub z urzędu, jeżeli pomiędzy pracownikiem a stroną zachodzi stosunek osobisty tego rodzaju, że mógłby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności.

Rozdział 4

Strony, obrońcy i pełnomocnicy

Art. 137.

- § 1. W postępowaniu przed finansowymi organami orzekającymi lub organami dochodzenia stroną jest oskarżony, a w sprawach o wykroczenia skarbowe - obwiniony, niezależnie od formy popełnienia przestępstw lub wykroczeń. Stroną jest również osoba odpowiedzialna posiłkowo i interwenient.
- § 2. Przepisy niniejszej ustawy dotyczące oskarżonego stosuje się odpowiednio do obwinionego.

Art. 138.

- § 1. Za oskarżonego uważa się osobę, co do której sporządzono protokół karny lub wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów, a w wypadku określonym w art. 181 - osobę przesłuchaną co do treści zarzutów.
- § 2. Do oskarżonego i jego obrońcy stosuje się art. 73-77, art. 79 § 1, 2 i 4, art. 82, 83, 85, 86 i 175 Kodeksu postępowania karnego i odpowiednio art. 72 i 84 tego kodeksu. W postępowaniu przygotowawczym dotyczącym przestępstwa skarbowego należącego do właściwości sądów stosuje się ponadto art. 78 i 81 Kodeksu postępowania karnego.
- § 3. Jeżeli w sprawie o przestępstwo skarbowe należące do właściwości finansowych organów orzekających lub organów dochodzenia albo w sprawie o wykroczenia skarbowe zachodzi konieczność wyznaczenia obrońcy z urzędu z przyczyn wskazanych w art. art. 79 § 1 i 2 Kodeksu postępowania karnego, finansowy organ orzekający pierwszej instancji lub finansowy organ dochodzenia zwraca się w tej sprawie do prezesa miejscowo właściwego sądu rejonowego o wyznaczenie obrońcy.

Art. 139.

- § 1. Odpowiedzialnym posiłkowo jest osoba fizyczna, prawna lub jednostka organizacyjna nie mająca osobowości prawnej, którą organ prowadzący postępowanie przygotowawcze lub organ orzekający wezwał do udziału w postępowaniu w charakterze osoby odpowiedzialnej posiłkowo. Wezwanie następuje w formie pisemnej z przytoczeniem okoliczności uzasadniających odpowiedzialność posiłkową.
- § 2. Za odpowiedzialnego posiłkowo, który nie jest osobą fizyczną, czynności procesowych dokonuje organ uprawniony do działania w jego imieniu.
- § 3. Do odpowiedzialnego posiłkowo stosuje się odpowiednio art. 72 i 75 Kodeksu postępowania karnego.
- § 4. Odpowiedzialny posiłkowo nie może być przesłuchany w charakterze świadka. Odpowiedzialny posiłkowo ma prawo składać wyjaśnienia, a obowiązany jest to uczynić na wezwanie organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze lub organu orzekającego; przepisy art. 182, 183 i 185 Kodeksu postępowania karnego oraz art. 154 niniejszej ustawy stosuje się odpowiednio.
- § 5. Odpowiedzialny posiłkowo może ustanowić pełnomocnika. Pełnomocnikiem może być osoba określona w art. 87 § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego.

Art. 140.

- § 1. Interwenientem jest osoba, która nie będąc oskarżonym zgłosiła w postępowaniu przygotowawczym lub w postępowaniu przed organem orzekającym roszczenie do przedmiotów podlegających przepadkowi.
- § 2. W sprawach należących do właściwości finansowych organów orzekających lub organów dochodzenia interwencja może być zgłoszona najpóźniej do chwili wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w pierwszej instancji. Jeżeli rozstrzygnięcie to zostało przez oskarżonego lub odpowiedzialnego posiłkowo zaskarżone, interwencja może być zgłoszona do chwili wydania orzeczenia w drugiej instancji.
- § 3. W sprawach należących do właściwości sądu interwencja może być zgłoszona najpóźniej do chwili rozpoczęcia przewodu sądowego w pierwszej instancji.
- § 4. Interwencję zgłasza się na piśmie lub ustnie do protokołu.

Art. 141.

- § 1. Interwenientowi przysługują prawa strony w granicach interwencji.
- § 2. Za interwenienta, który nie jest osobą fizyczną, czynności procesowych dokonuje organ uprawniony do działania w jego imieniu.
- § 3. Interwenient może ustanowić pełnomocnika. Pełnomocnikiem może być osoba określona w art. 87 § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego.
- § 4. Interwenient może być przesłuchany w charakterze świadka.

Art. 142.

Jeżeli z danych zebranych w toku postępowania wynika, że zachodzą warunki do zgłoszenia interwencji, należy o tym niezwłocznie zawiadomić osobę zainteresowaną, chyba że jej adres jest nieznan.

Rozdział 5

Czynności procesowe

Art. 143.

- § 1. Rozstrzygnięcia wydaje się w postaci orzeczeń lub postanowień. Jeżeli ustawa nie wymaga wydania orzeczenia, wydaje się postanowienie.
- § 2. W kwestiach nie wymagających wydania orzeczenia lub postanowienia finansowy organ orzekający lub organ dochodzenia wydaje zarządzenia.

Art. 144.

- § 1. Każde rozstrzygnięcie powinno zawierać nazwę organu, wymienienie osoby, której dotyczy, powołanie podstawy prawnej, osnovę i datę rozstrzygnięcia, pouczenie, czy i w jakim trybie rozstrzygnięcie może być zaskarżone, oraz podpis z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego podpisującego.
- § 2. Postanowienia, co do których ustawa dopuszcza możliwość zaskarżenia, oraz orzeczenia powinny ponadto zawierać uzasadnienie.

Art. 145.

W zakresie sprostowania oczywistych omyłek w rozstrzygnięciu lub zarządzeniu stosuje się odpowiednio art. 105 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 146.

Odwołania, zażalenia i inne pisma procesowe stron powinny odpowiadać wymaganiom określonym w art. 119 Kodeksu postępowania karnego. Artykuły 118, 120 i 121 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 147.

- § 1. Do terminów dokonywania czynności procesowych oraz przywracania terminów stosuje się art. 122-127 Kodeksu postępowania karnego.
- § 2. Pismo wniesione przed upływem terminu omyłkowo do niewłaściwego finansowego organu orzekającego lub organu dochodzenia uważa się za wniesione z zachowaniem terminu.
- § 3. W wypadkach określonych w art. 126 § 1 Kodeksu postępowania karnego o przywróceniu terminu rozstrzyga organ, przed którym należało dokonać czynności.

Art. 148.

Do doręczeń stosuje się odpowiednio art. 128-134, 136-138, 139 § 1 i 3, art. 140 i 142 Kodeksu postępowania karnego oraz przepisy wydane na podstawie art. 141 tego kodeksu.

Art. 149.

- § 1. Do protokołów stosuje się art. 143 § 1 pkt 1-9 i § 2, art. 145, 147 § 1, § 2 pkt 1, § 3 i 4, art. 148, 150 i 151 Kodeksu postępowania karnego; przepisy wydane na podstawie art. 147 § 5 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.
- § 2. Protokół może spisać przeprowadzający czynność protokołowaną albo osoba przez niego przybrana. Przepis art. 144 § 3 Kodeksu postępowania karnego stosuje się.
- § 3. Protokolant i stenograf ulegają wyłączeniu z powodów określonych w art. 135 i 136. O wyłączeniu rozstrzyga przeprowadzający czynność protokołowaną.

Art. 150.

- § 1. Przeglądanie akt sprawy w toku postępowania przygotowawczego i sporządzanie z nich odpisów oraz otrzymywanie odpisów uwierzytelnionych wymaga zezwolenia prowadzącego postępowanie przygotowawcze.
- § 2. Po zakończeniu postępowania przygotowawczego udostępnia się stronom oraz ich obrońcom, pełnomocnikom i przedstawicielom ustawowym akta sprawy i daje możliwość sporządzenia z nich odpisów. Przepis art. 157 Kodeksu postępowania karnego stosuje się.
- § 3. Prokurator, finansowy organ orzekający oraz organ nadrzędny nad prowadzącym postępowanie przygotowawcze może przeglądać akta sprawy w każdym jej stanie oraz żądać przesłania akt w tym celu. Udostępnienie akt innym osobom lub organom wymaga zgody kierownika organu, przed którym toczy się postępowanie.

Art. 151.

- § 1. Postępowanie mające na celu odtworzenie zaginionych lub zniszczonych akt sprawy przeprowadza organ, przed którym sprawa toczyła się ostatnio. Jeżeli organem tym jest finansowy organ orzekający drugiej instancji, organ ten może zlecić odtworzenie akt finansowemu organowi orzekającemu pierwszej instancji.
- § 2. W zakresie odtworzenia akt stosuje się odpowiednio art. 161-166 Kodeksu postępowania karnego. Użyte w tych przepisach określenia "sąd" lub "prezes sądu" oznaczają odpowiednio organ uprawniony do odtworzenia akt lub kierownika tego organu.

Rozdział 6**Dowody****Art. 152.**

- § 1. Do dowodów stosuje się art. 167-174, 176-180 § 1-3 i § 5, art. 181 § 2, art. 182-185, 190, 191, 192 § 2, 3 i 4, art. 193-195, 198-208, 211, 212 i art. 215-236 Kodeksu postępowania karnego ze zmianami wynikającymi z przepisów niniejszego rozdziału. Określone w tych przepisach uprawnienia i obowiązki procesowe Policji dotyczą także innych organów dochodzenia.

§ 2. Finansowy organ dochodzenia może wystąpić z wnioskiem do prokuratora o przedsięwzięcie czynności, o których mowa w art. 237 § 1 i 2 Kodeksu postępowania karnego. Przepisy art. 237 § 3 pkt 14 i 15, § 4-7 i art. 238-242 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 152a.

Organ dochodzenia lub finansowy organ orzekający, przed którym toczy się postępowanie, zarządza w stosunku do oskarżonego przeprowadzenie wywiadu środowiskowego przez zawodowego kuratora sądowego, gdy zachodzi wątpliwość co do poczytalności oskarżonego. Przepisy art. 214 § 3-8 i art. 216 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 153.

- § 1. W wypadku określonym w art. 179 § 3 Kodeksu postępowania karnego z wnioskiem o zwolnienie świadka od obowiązku zachowania tajemnicy państwowej może zwrócić się do właściwego naczelnego organu administracji państwowej również kierownik finansowego organu orzekającego drugiej instancji.
- § 2. W wypadku określonym w art. 180 Kodeksu postępowania karnego organ dochodzenia lub finansowy organ orzekający może zwrócić się do prokuratora o zwolnienie świadka od obowiązku zachowania tajemnicy.
- § 3. Przepisy wydane na podstawie art. 181 § 2 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 154.

Jeżeli osoba uprawniona do odmowy złożenia zeznania albo zwolniona od tego na podstawie art. 185 Kodeksu postępowania karnego oświadczy nie później niż przed zakończeniem postępowania przygotowawczego, że chce z tego prawa skorzystać, poprzednio złożone zeznanie tej osoby nie może ani służyć za dowód, ani być odtworzone.

Art. 155.

W wypadku określonym w art. 192 § 2 Kodeksu postępowania karnego zarządzenie przesłuchania świadka z udziałem biegłego lekarza lub biegłego psychologa może wydać również kierownik finansowego organu dochodzenia lub finansowego organu orzekającego.

Art. 156.

Do biegłego stosuje się odpowiednio art. 177, 179, 180, 190, 191 i 196 Kodeksu postępowania karnego oraz art. 153 niniejszej ustawy.

Art. 157.

- § 1. Rozstrzygnięcia i czynności prokuratora przewidziane w art. 217 § 1 i 3, art. 218 § 1 i art. 220 Kodeksu postępowania karnego może podjąć również Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej oraz Generalny Inspektor Celny, a w toku postępowania przed finansowym organem orzekającym - kierownik tego or-

ganu. Uprawnienie do otwierania korespondencji określonej w art. 218 § 1 Kodeksu postępowania karnego przysługuje wyłącznie prokuratorowi.

- § 2. Przedmioty określone w art. 213 § 1 Kodeksu postępowania karnego zamiast do depozytu sądowego składa się do depozytu we właściwym miejscowo urzędzie skarbowym, a w sprawach należących do orzecznictwa organów administracji celnej - do depozytu w urzędzie celnym.
- § 3. Waluty obce i inne przedmioty wartościowe, których rodzaj określi Minister Finansów, oddaje się na przechowanie do Narodowego Banku Polskiego. Minister Finansów określi wypadki, w których waluty obce i inne przedmioty wartościowe można przechowywać w urzędach celnych, oraz sposób ich przechowywania.
- § 4. Jeżeli sprzedaży w trybie przewidzianym w art. 232 Kodeksu postępowania karnego dokonuje finansowy organ dochodzenia lub finansowy organ orzekający, stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Rozdział 7

Środki przymusu

Art. 158.

Do zatrzymania osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa skarbowego stosuje się art. 243-248 Kodeksu postępowania karnego. Określone w tych przepisach uprawnienia i obowiązki Policji dotyczą również innych organów prowadzących dochodzenie w sprawach karnych skarbowych. W razie potrzeby organy te mogą zwrócić się do Policji o udzielenie pomocy w zatrzymaniu.

Art. 159.

- § 1. W postępowaniu przygotowawczym dotyczącym przestępstwa skarbowego należącego do właściwości sądów stosuje się art. odpowiednio art. 249-257, 258 § 1, 2 i 4 oraz art. 259-280 Kodeksu postępowania karnego. Jeżeli zachodzi potrzeba zastosowania środka zapobiegawczego, organ prowadzący dochodzenie zwraca się do prokuratora.
- § 2. W sprawach określonych w § 1 mają zastosowanie również art. 281-284 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 160.

- § 1. Na świadka, biegłego, tłumacza lub specjalistę, który bez podania usprawiedliwienia nie stawił się na wezwanie organu prowadzącego postępowanie albo bez zezwolenia tego organu wydalil się z miejsca czynności przed jej zakończeniem lub odmówił złożenia zeznań albo wykonania obowiązków biegłego, tłumacza lub specjalisty, można nałożyć karę porządkową do 2500 złotych.
- § 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do osoby, która będąc obowiązana do okazania albo wydania przedmiotu oględzin lub dowodu rzeczowego odmówiła jego okazania lub wydania.

- § 3. Osoba ukarana może w ciągu 7 dni od daty doręczenia jej postanowienia o nałożeniu kary porządkowej usprawiedliwić niestawiennictwo lub niewykonanie innych obowiązków. Karę porządkową należy uchylić w razie uznania niestawiennictwa lub niewykonania innych obowiązków za usprawiedliwione.
- § 4. O nałożeniu kary porządkowej oraz o jej uchyleniu rozstrzyga kierownik finansowego organu dochodzenia, a w postępowaniu przed finansowym organem orzekającym - kierownik tego organu. Na postanowienie o odmowie uchylenia kary porządkowej przysługuje zażalenie.
- § 5. Przepisy § 1, 3 i 4 stosuje się odpowiednio w razie niestawienia się na wezwanie odpowiedzialnego posiłkowo lub odmowy złożenia przez niego wyjaśnień.
- § 6. W razie uchybienia przez żołnierza w czynnej służbie wojskowej obowiązkom określonym w § 1 i 2 kierownik organu prowadzącego dochodzenie, a w postępowaniu przed finansowym organem orzekającym - kierownik tego organu, może wystąpić do dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz ten pełni służbę, o pociągnięcie go do odpowiedzialności dyscyplinarnej. Przepis art. 288 § 2 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 161.

W wypadkach określonych w art. 160 § 1 organ dochodzenia, a w postępowaniu przed organem orzekającym - ten organ, może ponadto zarządzić przymusowe doprowadzenie przez Policję świadka, biegłego, tłumacza, specjalisty lub odpowiedzialnego posiłkowo. Przepis art. 285 § 2 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

§ 7 skreślony

Art. 162.

W postępowaniu przygotowawczym dotyczącym sprawy należącej do właściwości sądów, jeżeli kary określone w art. 160 § 1 i 2 okazały się nieskuteczne albo gdy inne ważne względy za tym przemawiają, kierownik organu prowadzącego dochodzenie może zwrócić się do prokuratora z wnioskiem o zastosowanie kar porządkowych określonych w art. 285 § 1, art. 288 i 289 §1 Kodeksu postępowania karnego, a do sądu rejonowego, w okręgu którego prowadzi się postępowanie o zastosowanie kary porządkowej przewidzianej w art. 287 § 2 tego kodeksu. W razie uwzględnienia wniosku stosuje się odpowiednio również art. 286, 287 § 3 i 4, art. 289 § 2 i art. 290 § 2 i 3 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 163.

- § 1. W razie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia skarbowego może z urzędu nastąpić zabezpieczenie na mieniu oskarżonego grożącej za ten czyn grzywny lub kary pieniężnej oraz kosztów postępowania.
- § 2. Grzywnę i koszty postępowania można zabezpieczyć także na mieniu odpowiedzialnego posiłkowo.
- § 3. Przepis § 1 stosuje się również do zabezpieczenia grożącego przepadku osiągniętych korzyści majątkowych, przepadku przedmiotów lub ich równowartości oraz do zabezpieczenia należności państwowej uszczuplonej przez przestępstwo lub wykroczenie skarbowe.

Art. 164.

- §1. Zabezpieczenie grożącej kary grzywny, kary pieniężnej, równowartości pieniężnej przedmiotów przestępstwa lub wykroczenia skarbowego, kosztów postępowania oraz uszczuplonych należności państwowych następuje w sposób określony w art. 164 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 1991 r. Nr 36, poz. 161, z 1992 r. Nr 20, poz. 78, z 1993 r. Nr 28, poz. 127, z 1995 r. Nr 85, poz. 426, Nr 141, poz. 692, z 1996 r. Nr 43, poz. 189, Nr 146, poz. 680 i z 1997 r. Nr 137, poz. 926, Nr 141, poz. 943 i 944).
- §2. Do zabezpieczenia grożącego przypadku osiągniętych korzyści majątkowych lub przypadku przedmiotów stosuje się odpowiednio art. 292 § 2 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 165.

Postanowienie o zabezpieczeniu wydaje w toku postępowania przygotowawczego kierownik finansowego organu dochodzenia, a w dalszym postępowaniu - finansowy organ orzekający pierwszej instancji.

Art. 166.

- § 1. W postępowaniu przygotowawczym w sprawie o przestępstwo skarbowe popełnione w okolicznościach określonych w art. 25 § 1 pkt 1 lub art. 26 § 2 kierownik organu dochodzenia może, niezależnie od uprawnień określonych w art. 165, zwrócić się do prokuratora o wydanie postanowienia o zabezpieczeniu majątkowych kar i środków karnych oraz uszczuplonych należności państwowych. Postanowienie takie prokurator może wydać również z urzędu.
- § 2. W wypadkach określonych w § 1 stosuje się odpowiednio art. 25 Kodeksu karnego wykonawczego.

Art. 167.

W postanowieniu o zabezpieczeniu określa się zakres i sposób tego zabezpieczenia. Na postanowienie o zabezpieczeniu przysługuje zażalenie. Zażalenie na postanowienie organu finansowego lub prokuratora rozstrzyga sąd właściwy do rozpoznania sprawy.

Art. 168.

Zabezpieczenie upada, gdy nie zostaną prawomocnie orzeczone: przypadek osiągniętych korzyści majątkowych, grzywna, kara pieniężna, ściągnięcie równowartości przedmiotu przestępstwa lub wykroczenia albo ściągnięcie kosztów postępowania. Zabezpieczenie uszczuplonych należności państwowych upada, jeżeli w ciągu 6 miesięcy od daty uprawnomocnienia się orzeczenia nie zostanie wszczęta egzekucja dla ściągnięcia tych należności.

Art. 169.

- § 1. W razie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia skarbowego organ dochodzenia może dokonać tymczasowego zajęcia mienia ruchomego oskarżonego, jeżeli zachodzi obawa usunięcia tego mienia.

§ 2. Przepisy art. 217-236 i 295 § 3 i 4 Kodeksu postępowania karnego oraz art. 157 niniejszej ustawy stosuje się odpowiednio.

Rozdział 8

Postępowanie przygotowawcze

Art. 170.

Postępowanie przygotowawcze wszczyna się, jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że popełniono przestępstwo lub wykroczenie skarbowe.

Art. 171.

§ 1. Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym finansowy organ dochodzenia, Policję lub prokuratora.

§ 2. Instytucje państwowe i społeczne, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia skarbowego, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym finansowy organ dochodzenia lub Policję albo prokuratora oraz przedsięwziąć czynności nie cierpiące zwłoki do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw i wykroczeń skarbowych lub wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa lub wykroczenia skarbowego.

Art. 172.

Postępowanie przygotowawcze ma na celu:

- 1) ustalenie, czy rzeczywiście zostało popełnione przestępstwo lub wykroczenie skarbowe,
- 2) wszechstronne wyjaśnienie okoliczności sprawy,
- 3) wykrycie i w razie potrzeby ujęcie sprawcy,
- 4) zebranie danych stosownie do art. 213 i 214 § 3-8 Kodeksu postępowania karnego,
- 5) zebranie i utrwalenie dowodów.

Art. 173.

W postępowaniu przygotowawczym stosuje się odpowiednio art. 298 § 2, art. 299-303, 305 § 3 i 4, art. 308, 312-315, 318, 324, 326 i 327 Kodeksu postępowania karnego, a w postępowaniu należącym do właściwości sądów również art. 316, 317, 321, 322, 329, 331-333, 334 § 1 i art. 336 tego kodeksu, ze zmianami wynikającymi z przepisów niniejszego rozdziału. Określone w tych przepisach uprawnienia i obowiązki dotyczą również innych organów prowadzących dochodzenie w sprawach karnych skarbowych.

Art. 174.

§ 1. W sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe prowadzi się dochodzenie.

§ 2. Dochodzenie prowadzi:

- 1) w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe określone w art. 48 i 50, w zakresie obejmującym wywóz za granicę wartości dewizowych bądź krajowych środków płatniczych lub ich przywóz z zagranicy, a także w art. 58 oraz art. 80-87 - urzędy celne,
 - 2) w sprawach o pozostałe przestępstwa i wykroczenia skarbowe - urzędy skarbowe, a w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe ujawnione przez organy kontroli skarbowej - inspektorzy kontroli skarbowej,
 - 3) w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe związane z obrotem z zagranicą lub obrotem towarami pochodzącymi z zagranicy - Inspekcja Celna.
- § 3. Organy wymienione w § 2 określane są w dalszym ciągu jako "finansowe organy dochodzenia".
- § 4. Urząd celny może wszcząć dochodzenia również w sprawie o przestępstwo lub wykroczenie skarbowe nie wymienione w § 2 pkt 1, a po zabezpieczeniu dowodów przekazać sprawę do dalszego prowadzenia organowi określonymu w § 2 pkt 2. Organ określony w § 2 pkt 2 może również wszcząć dochodzenie w sprawie o przestępstwo lub wykroczenie skarbowe wymienione w § 2 pkt 1 i po zabezpieczeniu dowodów przekazać sprawę do dalszego prowadzenia urzędowi celnemu. Przepis ten stosuje się odpowiednio do inspekcji celnej.
- § 5. Minister Finansów może ustalić w drodze rozporządzenia właściwość finansowych organów dochodzenia w sprawach określonego rodzaju w sposób odmienny do wskazanego w § 2.

Art. 175.

- § 1. Dochodzenie mogą prowadzić również organy:
- 1) Policji - w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe ujawnione przez Policję,
 - 2) Żandarmerii Wojskowej - w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe popełnione przez osoby wymienione w art. 12 pkt 1 lit. a) i c) ustawy - Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego,
 - 3) Straży Granicznej - w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe wymienione w art. 174 § 2 pkt 1, ujawnione przez te organy.
- § 2. Użyte w niniejszej ustawie określenie "organy dochodzenia" oznacza również organy wymienione w § 1.
- § 3. Organy dochodzenia wymienione w § 1 mogą ograniczyć swoje czynności do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa lub wykroczenia skarbowego i przekazania sprawy do dalszego prowadzenia właściwemu finansowemu organowi dochodzenia. Nie dotyczy to jednak spraw o przestępstwa skarbowe należące do właściwości sądów, chyba że prokurator sprawujący nadzór nad dochodzeniem zarządzi inaczej.

Art. 175a.

- § 1. W toku postępowania przygotowawczego kierownikowi finansowego organu dochodzenia, o którym mowa w art. 174 § 2 pkt 2, przysługują uprawnienia przewidziane w art. 182 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz.U. Nr 137, poz. 926).
- § 2. Przepisy art. 184 § 2 i 4 oraz art. 295-297 i art. 301 ustawy - Ordynacja podatkowa stosuje się odpowiednio.

Art. 176.

- § 1. Prokurator sprawuje nadzór nad dochodzeniem w sprawach należących do właściwości sądów. Dochodzenie w innych sprawach prokurator może objąć swoim nadzorem, jeżeli uzna to za celowe.
- § 2. Prokurator może przejąć każdą sprawę do swego prowadzenia.
- § 3. W sprawach o przestępstwa skarbowe śledztwo może być prowadzone ze względu na wagę lub zawłość sprawy.

Art. 177.

- § 1. W zakresie właściwości organów dochodzenia stosuje się odpowiednio art. 132-134.
- § 2. Jeżeli zachodzi potrzeba dokonania określonej czynności poza siedzibą organu prowadzącego dochodzenie, organ ten może zwrócić się do innego organu dochodzenia o dokonanie takiej czynności.

Art. 178.

- § 1. Organem właściwym do rozpatrzenia zażaleń na postanowienia i zarządzenia wydane w toku postępowania przygotowawczego jest:
 - 1) w sprawach należących do właściwości sądów - prokurator sprawujący nadzór nad postępowaniem przygotowawczym,
 - 2) w pozostałych sprawach - Główny Urząd Ceł albo izba skarbowa jako organ drugiej instancji, a jeżeli postanowienia lub zarządzenia wydaje inspektor kontroli skarbowej - Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej,
 - 3) Minister Finansów, jeżeli postanowienie lub zarządzenie wydał Generalny Inspektor Celny, albo Generalny Inspektor Celny, jeśli postanowienie lub zarządzenie zostało wydane przez regionalnego inspektora celnego.
- § 2. Jeżeli zaskarżone postanowienie lub zarządzenie wydał lub zatwierdził prokurator, zażalenie rozpatruje prokurator nadrzędny.

Art. 179.

- § 1. Można zaniechać wydania postanowienia o wszczęciu dochodzenia, jeżeli z otrzymanego zawiadomienia lub z innych danych wynika, że istnieją podstawy do spisania protokołu karnego lub wydania postanowienia o przedstawieniu zarzutów.
- § 2. W sprawie o przestępstwo skarbowe należące do właściwości sądów organ dochodzenia obowiązany jest zawiadomić niezwłocznie prokuratora o wszczęciu dochodzenia.
- § 3. W razie wszczęcia dochodzenia w sprawie o przestępstwo skarbowe popełnione przez osobę wymienioną w art. 12 pkt 1 lit. a) i c) ustawy - Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego zawiadomienie prokuratora wojskowego jest obowiązkowe.

Art. 180.

- § 1. Jeżeli dane istniejące w chwili wszczęcia dochodzenia lub zebrane w jego toku zawierają dostateczne podstawy do przedstawienia określonej osobie zarzutów, finansowy organ dochodzenia sporządza protokół karny. Protokół karny zamiast postanowienia o przedstawieniu zarzutów mogą sporządzać również organy dochodzenia wymienione w art. 175 § 1.
- § 2. Protokół karny powinien zawierać wskazanie oskarżonego, dokładne określenie zarzucanego mu czynu i jego kwalifikacji prawnej oraz przytoczenie dowodów uzasadniających zarzuty. Jeżeli protokół karny sporządza się w obecności oskarżonego, protokół karny powinien zawierać ponadto jego wyjaśnienia.
- § 3. Jeżeli w toku dochodzenia okaże się, że oskarżonemu należy zarzucić ponadto czyn nie objęty sporządzonym uprzednio protokołem karnym albo czyn w zmienionej w istotny sposób postaci lub też że czyn zarzucany należy zakwalifikować z surowszego przepisu, sporządza się uzupełniający protokół karny. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio.
- § 4. Jeżeli protokół karny sporządzono w nieobecności oskarżonego, treść protokołu należy przedstawić oskarżonemu przy jego pierwszym przesłuchaniu.

Art. 181.

W sprawach o przestępstwa skarbowe zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 3 lub karą grzywny, jak również w sprawach o wykroczenia skarbowe organy dochodzenia wymienione w art. 175 § 1 mogą zaniechać sporządzenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów lub protokołu karnego. W takim wypadku konieczne jest przesłuchanie oskarżonego co do treści zarzutów.

Art. 182.

W sprawie należącej do właściwości finansowych organów orzekających należy na żądanie dopuścić do udziału w czynnościach dochodczych oskarżonego oraz obrońcę, gdy jest już w sprawie ustanowiony. Przepis art. 316 § 2 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 183.

W sprawie należącej do właściwości finansowych organów orzekających, gdy wyjaśnienia oskarżonego przyznającego się do winy nie budzą wątpliwości, można zaniechać przeprowadzania dalszych dowodów i uznać dochodzenie za zakończone.

Art. 184.

Jeżeli oskarżony o przestępstwo skarbowe był już w postępowaniu przed finansowym organem orzekającym prawomocnie karany, dołącza się do akt dochodzenia odpis orzeczenia karnego i dane dotyczące wykonania kary, a w razie potrzeby - akta poprzedniej sprawy.

Art. 185.

- § 1. W sprawach należących do właściwości finansowych organów orzekających oraz w sprawach o przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności do lat

3 można zakończyć dochodzenie bez wydania postanowienia o zamknięciu dochodzenia.

§ 2. W sprawach określonych w § 1 należy przed zakończeniem dochodzenia przedstawić oskarżonemu dowody, z którymi poprzednio nie był zapoznany.

§ 3. Czynności określonej w § 2 można zaniechać:

- 1) jeżeli oskarżony, wezwany w celu dokonania tej czynności, nie stawił się bez uzasadnionego powodu,
- 2) w sprawach o wykroczenia skarbowe nie zagrożone przypadkiem przedmiotów.

§ 4. Przepisy § 2 i 3 pkt 1 stosuje się odpowiednio do odpowiedzialnego posiłkowo niezależnie od tego, jaką karą dane przestępstwo skarbowe jest zagrożone.

Art. 186.

§ 1. Dochodzenie powinno być ukończone w ciągu 3 miesięcy od jego wszczęcia.

§ 2. W uzasadnionych wypadkach Główny Urząd Ceł albo izba skarbowa jako organ drugiej instancji, a jeżeli dochodzenie prowadzi inspektor kontroli skarbowej - Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej, a w sprawach o przestępstwa skarbowe należące do właściwości sądów - prokurator, może przedłużyć okres dochodzenia na dalszy czas oznaczony.

§ 2¹. Jeżeli dochodzenie prowadzi Inspekcja Celna, okres dochodzenia w uzasadnionych wypadkach może być przedłużony na czas oznaczony przez Generalnego Inspektora Celnego.

§ 3. Jeżeli dochodzenie prowadzi organ będący jednocześnie w tej samej sprawie finansowym organem orzekającym, wydanie orzeczenia karnego lub innego rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w pierwszej instancji powinno nastąpić nie później niż w ciągu 4 miesięcy od wszczęcia dochodzenia. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 187.

§ 1. W sprawie o przestępstwo skarbowe należące do właściwości sądów finansowy organ dochodzenia w ciągu 14 dni od zakończenia dochodzenia sporządza akt oskarżenia i przesyła go wraz z aktami prokuratorowi, przekazując jednocześnie dowody rzeczowe. Akt oskarżenia zatwierdza i wnosi do sądu prokurator.

§ 2. W sprawie, w której dochodzenie prowadził organ wymieniony w art. 175 § 1, organ ten po zakończeniu dochodzenia niezwłocznie przesyła akta oraz przekazuje dowody rzeczowe prokuratorowi, który sporządza i wnosi do sądu akt oskarżenia.

§ 3. Prokurator sporządza akt oskarżenia, jeżeli prowadził postępowanie przygotowawcze.

§ 4. W akcie oskarżenia należy wskazać ten finansowy organ orzekający lub organ dochodzenia, któremu przysługują uprawnienia oskarżyciela publicznego. Organ ten zawiadamia się o wniesieniu aktu oskarżenia przez doręczenie odpisu tego aktu.

§ 5. O przesłaniu aktu oskarżenia do sądu prokurator zawiadamia oskarżonego.

Art. 188.

Prokurator odmawia zatwierdzenia aktu oskarżenia, jeżeli uznaje, że sprawa nie należy do właściwości sądu lub że postępowanie powinno być umorzone albo że dochodzenie wymaga uzupełnienia. Postanowienie o odmowie zatwierdzenia doręcza się finansowemu organowi dochodzenia, a jeżeli przyczyną odmowy było uznanie, że sprawa należy do właściwości finansowego organu orzekającego, postanowienie takie doręcza się również temu organowi. Na postanowienie przysługuje zażalenie.

Art. 189.

- § 1. W sprawie należącej do właściwości finansowych organów orzekających organ dochodzenia, jeżeli nie jest jednocześnie organem powołanym do orzekania w danej sprawie, po ukończeniu dochodzenia niezwłocznie przesyła akt i przekazuje dowody rzeczowe właściwemu finansowemu organowi orzekającemu pierwszej instancji wraz z wnioskiem o ukaranie. Wniosek ten powinien zawierać imię i nazwisko oskarżonego oraz inne dane o jego osobie, jak również opis i kwalifikację prawną zarzucanego mu czynu. **art. 191 skreślony**
- § 2. Finansowy organ orzekający pierwszej instancji zwraca wniosek wraz z aktami organowi dochodzenia, jeżeli uznaje, że sprawa należy do właściwości sądów albo że dochodzenie wymaga uzupełnienia.

Art. 190.

- § 1. Jeżeli postępowanie przygotowawcze nie dostarczyło podstaw do sporządzenia aktu oskarżenia, wniosku o ukaranie lub wydania orzeczenia karnego, wydaje się postanowienie o umorzeniu.
- § 2. W sprawie o przestępstwo skarbowe należące do właściwości sądów postanowienie o umorzeniu, jeżeli nie zostało wydane przez prokuratora, wymaga jego pisemnego zatwierdzenia; dotyczy to również sprawy, którą prokurator objął swoim nadzorem. W sprawach o inne przestępstwa lub wykroczenia skarbowe postanowienie o umorzeniu wymaga pisemnego zatwierdzenia przez kierownika finansowego organu orzekającego pierwszej instancji, chyba że postanowienie o umorzeniu wydał prokurator.
- § 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio do postanowienia o zawieszeniu postępowania.
- § 4. W postanowieniu o umorzeniu postępowania rozstrzyga się również o dowodach rzeczowych oraz o przepadku przedmiotów czynu zabronionego.
- § 5. Na postanowienie o umorzeniu lub co do zawieszenia postępowania oskarżonemu przysługuje zażalenie. W razie postanowienia przepadku przedmiotów czynu zabronionego zażalenie przysługuje również interwenientowi. Jeżeli postanowienie o przepadku wydano w sprawie należącej do właściwości sądów, oskarżony i interwenient może zamiast zażalenia złożyć w terminie 7 dni wniosek o rozstrzygnięcie sprawy przepadku przez sąd.

Art. 192.

- § 1. W sprawie o przestępstwo skarbowe, nie należące do właściwości sądów, a w innej sprawie o przestępstwo skarbowe, której prokurator nie przejął do swego prowadzenia, postanowienie o warunkowym umorzeniu postępowania wy-

daje kierownik finansowego organu orzekającego pierwszej instancji z urzędu lub na wniosek organu dochodzeniowego.

- § 2. Jeżeli przestępstwo skarbowe polega na uszczupleniu należności państwowej i należność ta nie została zapłacona, postanowienie powinno określać termin jej zapłaty.
- § 3. Na postanowienie o warunkowym umorzeniu prokuratorowi i oskarżonemu przysługuje zażalenie do sądu. W razie orzeczenia przepadku przedmiotów zażalenie przysługuje również interwientowi.
- § 4. Postanowienie o podjęciu postępowania warunkowo umorzonego wydaje finansowy organ orzekający drugiej instancji.
- § 5. Przed podjęciem postępowania organ określony w § 4 może przedsięwziąć lub zlecić finansowemu organowi dochodzenia dokonanie niezbędnych czynności dowodowych w celu sprawdzenia okoliczności uzasadniających wydanie postanowienia o podjęciu postępowania.

Art. 193.

Jeżeli zażalenie na postanowienie kierownika finansowego organu orzekającego o warunkowym umorzeniu postępowania rozpoznawał sąd, sąd ten orzeka również o podjęciu postępowania warunkowo umorzonego. Artykuły 549 i 550 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 194.

- § 1. O podjęciu umorzonego postępowania przygotowawczego rozstrzyga organ, który zatwierdził postanowienie o umorzeniu, a jeżeli postanowienie o umorzeniu wydał prokurator, o podjęciu rozstrzyga prokurator. O wznowieniu prawomocnie umorzonego postępowania przygotowawczego rozstrzyga finansowy organ orzekający drugiej instancji, a jeżeli postanowienie o umorzeniu wydał lub zatwierdził prokurator, o wznowieniu rozstrzyga prokurator nadrzędny.
- § 2. Przepis art. 192 § 5 stosuje się odpowiednio.

Art. 195.

- § 1. Minister Finansów może uchylić prawomocne postanowienie o umorzeniu dochodzenia w stosunku do osoby, którą przesłuchano w charakterze oskarżonego, albo o warunkowym umorzeniu postępowania, jeżeli stwierdzi, że umorzenie postępowania było niezasadne. Po upływie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu Minister Finansów może uchylić lub zmienić postanowienie albo jego uzasadnienie jedynie w interesie oskarżonego.
- § 2. Jeżeli postanowienie o umorzeniu było wydane lub zatwierdzone przez prokuratora, stosuje się art. 328 Kodeksu postępowania karnego.

Rozdział 9**Dobrowolne poddanie się odpowiedzialności****Art. 196.**

- § 1. W postępowaniu przygotowawczym, a w postępowaniu przed finansowym organem orzekającym przed wydaniem orzeczenia karnego, oskarżony może złożyć na piśmie lub do protokołu wniosek o zezwolenie na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności. Składając taki wniosek, oskarżony obowiązany jest uiścić jednocześnie kwotę odpowiadającą co najmniej najniższej grzywnie (karze pieniężnej) grożącej za dany czyn, a jeżeli czyn jest zagrożony przepadkiem przedmiotów - wyrazić zgodę na ich przepadek lub uiścić równowartość pieniężną tych przedmiotów.
- § 2. Jeżeli stosownie do przepisów niniejszej ustawy orzeczenie przepadku przedmiotów nie jest obowiązkowe, oskarżony może ograniczyć wyrażenie zgody na przepadek lub uiścić równowartość pieniężną tylko niektórych przedmiotów zagrożonych tym przepadkiem albo złożyć wniosek o całkowite zaniechanie przepadku lub uiszczenia równowartości pieniężnej; przepisu tego nie stosuje się, jeżeli przepadek dotyczy przedmiotu, który może ułatwić ponowne popełnienie czynu zabronionego.
- § 3. Nie jest dopuszczalne dobrowolne poddanie się odpowiedzialności w sprawach o przestępstwa skarbowe zagrożone karą pozbawienia wolności albo karą ograniczenia wolności, jak również gdy zgłoszono interwencję co do przedmiotów zagrożonych przepadkiem.
- § 4. Oskarżony może cofnąć wniosek o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności nie wcześniej niż po upływie 4 miesięcy od jego złożenia. Niedopuszczalne jest cofnięcie takiego wniosku po doręczeniu postanowienia zezwalającego na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności.

Art. 197.

- § 1. O uwzględnieniu wniosku o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności rozstrzyga postanowieniem finansowy organ orzekający pierwszej instancji. W sprawach o przestępstwa skarbowe należące stosownie do art. 123 § 2 lub art. 124 § 1 do właściwości sądów uwzględnienie wniosku o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności wymaga zgody prokuratora. Jeżeli wniosek został złożony po zakończeniu dochodzenia, wydanie orzeczenia karnego uważa się za równoznaczne z odmową uwzględnienia wniosku.
- § 2. Przed rozstrzygnięciem wniosku finansowy organ orzekający może zażądać od oskarżonego podwyższenia złożonej kwoty, uiszczenia kosztów postępowania, a w wypadku określonym w art. 196 § 2 - także wyrażenia zgody na przepadek przedmiotów nie objętych wnioskiem lub uiszczenia ich równowartości, wyznaczając jednocześnie odpowiedni termin w celu dokonania tych czynności. Niezachowanie tego terminu uważa się za równoznaczne z cofnięciem wniosku.
- § 3. Minister Finansów może w drodze rozporządzenia upoważnić do rozstrzygnięcia wniosków o zezwolenie na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności również urzędy celne inne niż wyznaczone na podstawie art. 129 pkt 1.

Art. 198.

- § 1. W postanowieniu zezwalającym na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności należy podać imię i nazwisko oskarżonego oraz inne dane o jego osobie, jak również określić czyn popełniony przez oskarżonego i kwalifikację prawną tego czynu oraz wymienić wysokość kwot uiszczonych przez oskarżonego tytułem grzywny (kary pieniężnej), kosztów postępowania i równowartości przedmiotów podlegających przepadkowi, a gdy oskarżony wyraził zgodę na przepadek przedmiotów - określić przedmioty objęte przepadkiem.
- § 2. Postanowienie zezwalające na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności staje się prawomocne z chwilą doręczenia oskarżonemu.
- § 3. Prawomocne postanowienie zezwalające na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności powoduje te same skutki co prawomocne rozstrzygnięcie kończące postępowanie w sprawie; postanowienie to nie podlega wpisowi do rejestru karnego.
- § 4. Uiszczenie grzywny za przestępstwo skarbowe w drodze dobrowolnego poddania się odpowiedzialności nie stanowi przesłanki powrotu do przestępstwa skarbowego określonego w art. 25 § 1 pkt 4.

Art. 199.

W razie nieuwzględnienia wniosku o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności lub cofnięcia takiego wniosku, uiszczone przez oskarżonego kwoty zatrzymuje się do zakończenia postępowania jako zabezpieczenie grożących oskarżonemu majątkowych kar i środków karnych oraz kosztów postępowania, a jeżeli czyn polega na uszczupleniu należności państwowej - również jako zabezpieczenie tych należności.

Rozdział 10**Orzeczenie karne****Art. 200.**

- § 1. Podstawę orzeczenia karnego stanowi całokształt okoliczności ujawnionych w postępowaniu przygotowawczym oraz w postępowaniu przed finansowym organem orzekającym.
- § 2. Nie wolno przeciw oskarżonemu lub odpowiedzialnemu posiłkowo uwzględniać dowodów, których treści mu nie przedstawiono.
- § 3. Przepisu § 2 nie stosuje się w wypadkach określonych w art. 185 § 3 i 4.

Art. 201.

- § 1. Orzeczenie karne powinno zawierać:
- 1) imię i nazwisko oskarżonego oraz inne dane o jego osobie,
 - 2) opis i kwalifikację prawną zarzucanego czynu,
 - 3) orzeczenie o winie lub o umorzeniu postępowania,
 - 4) wskazanie zastosowanych przepisów ustawy karnej,
 - 5) inne dane wymienione w art. 144.

§ 2. Orzeczenie skazujące powinno ponadto zawierać dokładne ustalenie czynu przypisanego oskarżonemu oraz rodzaj i wysokość wymierzonej kary, środków karnych i kary zastępczej.

Art. 202.

W razie ustalenia po zakończeniu postępowania przygotowawczego okoliczności wyłączającej postępowanie, finansowy organ orzekający umarza postępowanie orzeczeniem.

Art. 203.

Orzeczenie karne powinno w miarę potrzeby zawierać również rozstrzygnięcie co do odpowiedzialności posiłkowej, dowodów rzeczowych, roszczeń interwenienta, przedmiotów zajętych na zabezpieczenie kosztów postępowania i innych kwestii wymagających rozstrzygnięcia przez finansowy organ orzekający.

Art. 204.

Uzasadnienie orzeczenia karnego powinno zawierać wskazanie, jakie fakty uznał finansowy organ orzekający za udowodnione lub nie udowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych. W uzasadnieniu orzeczenia skazującego należy ponadto przytoczyć okoliczności, które finansowy organ orzekający miał na względzie przy wymiarze kary i innych środków przewidzianych w ustawie.

Art. 205.

Jeżeli orzeczenie karne nie zawiera rozstrzygnięcia co do zastępczej kary pozbawienia wolności, dowodów rzeczowych lub kosztów postępowania, finansowy organ orzekający rozstrzyga o tym w razie potrzeby w odrębnym postanowieniu. Na postanowienie to przysługuje zażalenie.

Rozdział 11

Środki zaskarżenia

Art. 206.

- § 1. W wypadkach określonych w ustawie rozstrzygnięcia mogą być zaskarżone. Środkami zaskarżenia są: odwołanie, żądanie skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego oraz zażalenie.
- § 2. Środki zaskarżenia wnosi się na piśmie za pośrednictwem organu, który wydał zaskarżone rozstrzygnięcie, w terminie 7 dni od doręczenia odpisu rozstrzygnięcia.
- § 3. Wnoszący środek zaskarżenia może skarżyć tylko rozstrzygnięcia naruszające jego prawa lub szkodzące jego interesom.

Art. 207.

- § 1. Organ, który wydał zaskarżone rozstrzygnięcie, przekazuje niezwłocznie środek zaskarżenia wraz z aktami sprawy organowi właściwemu do rozpoznania

tego środka albo odmawia przyjęcia środka zaskarżenia, jeżeli wniesiony został po terminie lub przez osobę nieuprawnioną albo jest z innych przyczyn niedopuszczalny.

§ 2. Na postanowienie o odmowie przyjęcia środka zaskarżenia przysługuje zażalenie.

§ 3. Cofnięty środek zaskarżenia pozostawia się bez rozpoznania.

Art. 208.

§ 1. Od orzeczenia karnego przysługuje stronom odwołanie.

§ 2. W sprawie o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe strona może zamiast odwołania złożyć żądanie skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Wybór jednego ze środków zaskarżenia powoduje utratę drugiego. W razie wniesienia obu środków kieruje się sprawę na drogę postępowania sądowego.

§ 3. Żądanie skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego przez jedną ze stron powoduje skierowanie na tę drogę sprawy do sądu także co do innych stron, które złożyły w tej sprawie odwołanie, nie wyłączając osób ukaranych za wykroczenia skarbowe.

§ 4. Jeżeli tym samym orzeczeniem karnym skazano oskarżonego za przestępstwo skarbowe i za wykroczenie skarbowe, a oskarżony złożył żądanie skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego, kieruje się na tę drogę także sprawę o wykroczenie skarbowe, chyba że w tej części orzeczenie karne nie zostało zaskarżone.

Art. 209.

Przed rozpoznaniem odwołania finansowy organ orzekający drugiej instancji może przeprowadzić lub zarządzić przeprowadzenie uzupełniającego dochodzenia.

Art. 210.

§ 1. Po rozpoznaniu odwołania finansowy organ orzekający, drugiej instancji wydaje orzeczenie, którym utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie albo je zmienia lub uchyla w całości lub w części.

§ 2. Uchylając zaskarżone orzeczenie finansowy organ orzekający drugiej instancji umarza postępowanie lub przekazuje sprawę organowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Art. 211.

Finansowy organ orzekający drugiej instancji nie może:

- 1) orzec surowszej kary lub surowszego środka karnego niż wymierzone w zaskarżonym orzeczeniu,
- 2) przekroczyć granic odwołania, z wyjątkiem wypadków określonych w art. 212 i 214-217.

Art. 212.

Finansowy organ orzekający drugiej instancji uchyla lub zmienia orzeczenie na korzyść współoskarżonych, chociażby nie wnieśli odwołań, jeżeli je uchylił lub zmienił na rzecz współoskarżonego, którego odwołanie dotyczyło, gdy te same względy przemawiają za uchyleniem lub zmianą na rzecz tamtych.

Art. 213.

Orzeczenie ulega uchyleniu lub zmianie w razie stwierdzenia:

- 1) obrazy przepisów prawa materialnego,
- 2) obrazy przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia,
- 3) błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia,
- 4) rażącej niewspółmierności kary lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego lub innego środka.

Art. 214.

Niezależnie od granic odwołania finansowy organ orzekający drugiej instancji uniewinnia oskarżonego w razie stwierdzenia okoliczności określonych w art. 17 § 1 pkt 1 i 2 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 215.

§ 1. Niezależnie od granic odwołania i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybień na treść orzeczenia finansowy organ orzekający drugiej instancji uchyla zaskarżone orzeczenie, jeżeli:

- 1) w wydaniu orzeczenia brał udział pracownik podlegający wyłączeniu na podstawie art. 135 § 1 pkt 4, 5 oraz 7 i 8,
- 2) orzeczono o karze, środku karnym lub środku zabezpieczającym nieznanym ustawie,
- 3) zachodziła jedna z okoliczności wyłączających postępowanie, wymienionych w art. 17 § 1 pkt 5-8 Kodeksu postępowania karnego,
- 4) oskarżony nie miał obrońcy w wypadkach określonych w art. 79 § 1 i 2 Kodeksu postępowania karnego lub obrońca nie brał udziału w czynnościach, w których jego udział był obowiązkowy,
- 5) finansowy organ orzekający orzekł w sprawie należącej do właściwości sądów,
- 6) orzeczenie zostało wydane z naruszeniem przepisów o właściwości rzeczowej,
- 7) w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia,
- 8) po wydaniu orzeczenia ujawniły się fakty lub dowody nie znane przedtem finansowemu organowi orzekającemu pierwszej instancji, z których wynika, że oskarżonemu należało wymierzyć karę znacznie surowszą.

§ 2. Uchylenie orzeczenia jedynie z powodów określonych w § 1 pkt 3 i 4 może nastąpić tylko na korzyść oskarżonego.

Art. 216.

Jeżeli utrzymanie orzeczenia w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe, podlega ono zmianie na korzyść oskarżonego albo uchyleniu, niezależnie od granic odwołania i podniesionych zarzutów.

Art. 217.

Nie zmieniając ustaleń faktycznych, finansowy organ orzekający drugiej instancji poprawia błędną kwalifikację prawną, niezależnie od granic odwołania i podniesionych zarzutów. Poprawienie kwalifikacji prawnej na niekorzyść oskarżonego może nastąpić tylko wtedy, gdy wniesiono środek odwoławczy na jego niekorzyść.

Art. 218.

W uzasadnieniu orzeczenia należy podać, czym kierował się finansowy organ orzekający drugiej instancji wydając orzeczenie oraz dlaczego zarzuty i wnioski odwołania uznał za zasadne albo niezasadne.

Art. 219.

- § 1. W razie przekazania sprawy do ponownego rozpoznania finansowy organ orzekający może w dalszym postępowaniu wydać orzeczenie surowsze niż uchylone, tylko wtedy, gdy orzeczenie to było zaskarżone na niekorzyść oskarżonego.
- § 2. Zapatrywania prawne i wskazania finansowego organu orzekającego drugiej instancji co do dalszego postępowania są wiążące dla finansowego organu orzekającego, któremu sprawę przekazano do ponownego rozpoznania.

Art. 220.

Artykuły 209-213 i 215-219 stosuje się odpowiednio przy rozpatrywaniu zażaleń na postanowienia. W wypadkach gdy strona może zaskarżyć postanowienie w drodze zażalenia albo przez żądanie skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego, stosuje się odpowiednio również art. 208 § 2-4.

Art. 221.

- § 1. Artykuły 206, 207, 209-213 i 215-219 stosuje się odpowiednio do zażaleń na zarządzenie i czynności prowadzącego postępowanie przygotowawcze.
- § 2. Organ, na którego zarządzenie lub czynność złożono zażalenie, może je uwzględnić, jeżeli uzna zażalenie za zasadne.

Rozdział 12

Postępowanie w stosunku do nieobecnych

Art. 222.

- § 1. Przeciwko oskarżonemu przebywającemu stale za granicą albo gdy nie można ustalić miejsca jego zamieszkania lub pobytu w kraju, postępowanie przygotowawcze oraz postępowanie przed finansowym organem orzekającym może toczyć się podczas jego nieobecności.
- § 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do osób odpowiedzialnych posiłkowo, które przebywają stale za granicą lub mają tam siedzibę, albo gdy nie można ustalić ich miejsca zamieszkania lub pobytu w kraju.

Art. 223.

Postępowanie toczy się według zasad ogólnych, przy czym nie stosuje się przepisów, których nie można wykonać z powodu nieobecności oskarżonego lub odpowiedzialnego posiłkowo.

Art. 224.

O zastosowaniu postępowania w stosunku do nieobecnego organ prowadzący postępowanie wydaje postanowienie. W postępowaniu przygotowawczym w sprawach o przestępstwa skarbowe należące do właściwości sądów postanowienie to wymaga zatwierdzenia przez prokuratora.

Art. 225.

Na rozstrzygnięcia wydane w postępowaniu w stosunku do nieobecnych, jeżeli stosownie do przepisów niniejszej ustawy podlegają one zaskarżeniu, strona nieobecna może wnieść środek zaskarżenia w terminie 2 miesięcy od daty wydania rozstrzygnięcia.

Art. 226.

W postępowaniu w stosunku do oskarżonego stale przebywającego za granicą orzeczenie co do kary i innego środka może ograniczyć się do przypadku przedmiotu przestępstwa lub wykroczenia skarbowego.

Rozdział 13

Uchylanie i zmiana prawomocnych rozstrzygnięć

Art. 227.

Minister Finansów w wykonaniu nadzoru, z urzędu lub na wniosek strony uchyla lub zmienia prawomocne rozstrzygnięcia:

- 1) w wypadkach określonych w art. 213-217,
- 2) jeżeli po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody nie znane przedtem finansowemu organowi orzekającemu, wskazujące na to, że skazany

- jest niewinny lub że skazano go za czyn zagrożony karą surowszą niż ten, który popełnił, albo że umorzenie postępowania było niezasadne,
- 3) jeżeli prawomocne rozstrzygnięcie organu finansowego zostało wydane na podstawie aktu normatywnego, który Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodny z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą. Przepisu art. 228 § 1 nie stosuje się.

Art. 228.

- § 1. Przed rozstrzygnięciem sprawy Minister Finansów może zarządzić przeprowadzenie uzupełniającego dochodzenia.
- § 2. W wypadkach określonych w art. 227 uniewinnia się oskarżonego, umarza postępowanie albo przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania.
- § 3. Finansowy organ orzekający, któremu sprawę przekazano do ponownego rozpoznania, nie może pogorszyć położenia oskarżonego, chyba że uchylene rozstrzygnięcia nastąpiło na niekorzyść oskarżonego. Artykuł 219 § 2 stosuje się odpowiednio.
- § 4. Jeżeli uchybienie polega wyłącznie na wymierzeniu kary niewspółmiernie surowej, Minister Finansów może karę tę złagodzić, nie przekazując sprawę do ponownego rozpoznania.

Art. 229.

Po upływie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się rozstrzygnięcia może ono być zmienione lub uchylone wyłącznie na korzyść strony. Nie dotyczy to uchylenia rozstrzygnięcia z przyczyn wskazanych w art. 215 § 1 pkt 5 i 7.

Art. 230.

Uprawnienia określone w art. 227-229 przysługują odpowiednio finansowym organom orzekającym drugiej instancji co do tych rozstrzygnięć organów pierwszej instancji, które uprawomocniły się na skutek niewniesienia środka zaskarżenia.

Art. 231.

Prawomocne postanowienia wydane lub zatwierdzone przez prokuratora mogą być uchylone lub zmienione wyłącznie przez Prokuratora Generalnego. Artykuły 227-229 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 14

Koszty postępowania karnego skarbowego

Art. 232.

Skazany obowiązany jest uiścić na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania karnego skarbowego. Koszty tego postępowania ponosi również oskarżony, w stosunku do którego postępowanie warunkowo umorzono.

Art. 233.

- § 1. Do kosztów postępowania karnego skarbowego należą wydatki poniesione od chwili jego wszczęcia na:
- 1) przejazdy pracowników organów prowadzących postępowanie przygotowawcze lub organów orzekających,
 - 2) sprowadzenie i przewóz oskarżonego, odpowiedzialnego posiłkowo, świadków, biegłych i tłumaczy,
 - 3) oględziny i badania przewidziane w toku postępowania oraz przesyłki i przechowanie zajętych przedmiotów, jak również ich sprzedaż.
- § 2. Do kosztów postępowania wlicza się ponadto należności świadków, biegłych i tłumaczy oraz należności z tytułu udziału jednego obrońcy, wyznaczonego stosownie do art. 138 § 3 a także opłaty przewidziane za udzielenie informacji z rejestru skazanych.
- § 3. Do kosztów postępowania karnego skarbowego nie wlicza się kosztów egzekucyjnych związanych z wykonaniem orzeczeń w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Do kosztów tych stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 234.

Organ powołany do rozstrzygnięcia o kosztach postępowania karnego skarbowego może zwolnić oskarżonego w całości lub w części od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania, jeżeli istnieją podstawy do uznania, że uiszczenie ich byłoby zbyt uciążliwe ze względu na stan rodzinny, majątkowy i wysokość dochodów oskarżonego, jak również wtedy, gdy przemawiają za tym względy słuszności..

Art. 235.

- § 1. O kosztach rozstrzyga finansowy organ orzekający, który orzekał w pierwszej instancji.
- § 2. Rozstrzygnięcie o kosztach zamieszcza się w orzeczeniu karnym, w postanowieniu o warunkowym umorzeniu lub w odrębnym postanowieniu.
- § 3. Na rozstrzygnięcie o kosztach przysługuje zażalenie. Jeżeli rozstrzygnięcie zamieszczono w orzeczeniu karnym, oskarżony może je zaskarżyć w odwołaniu od orzeczenia.
- § 4. Można zaniechać wydania rozstrzygnięcia o kosztach, jeżeli nie przekraczają one łącznie kwoty 20 złotych w stosunku do jednego oskarżonego.

Art. 236.

- § 1. Do kosztów postępowania karnego skarbowego stosuje się odpowiednio art. 619 § 1, art. 625, 630 i 633 Kodeksu postępowania karnego.
- § 2. Prawo do ściągnięcia kosztów postępowania przedawnia się z upływem 3 lat, a w sprawach o wykroczenia skarbowe - z upływem 2 lat od dnia, kiedy należało je uiścić.

Art. 237.

Do należności świadków, biegłych i tłumaczy stosuje się odpowiednio przepisy obowiązujące w postępowaniu sądowym.

Rozdział 15**Postępowanie wykonawcze****Art. 238.**

- § 1. Postępowanie wykonawcze należy wszcząć bezzwłocznie, gdy rozstrzygnięcie stało się wykonalne.
- § 2. Rozstrzygnięcie staje się wykonalne z chwilą uprawomocnienia się, chyba że ustawa stanowi inaczej. Postanowienie o zastosowaniu środków zapobiegawczych oraz o zabezpieczeniu majątkowym staje się wykonalne z chwilą wydania, jednakże organ, który je wydał, może wstrzymać wykonanie do czasu uprawomocnienia się postanowienia.
- § 3. Tytułem wykonawczym jest odpis rozstrzygnięcia ze wzmianką o jego wykonalności.
- § 4. Jeżeli Kodeks karny wykonawczy używa w znaczeniu ogólnym określenia „skazany”, odpowiednie przepisy mają zastosowanie także do ukaranego za wykroczenie skarbowe.
- § 5. Jeżeli Kodeks karny wykonawczy używa w znaczeniu ogólnym określenia „wyrok”, odpowiednie przepisy mają zastosowanie także do rozstrzygnięć w sprawach o wykroczenia skarbowe.

Art. 239.

- § 1. Wykonanie rozstrzygnięcia zarządza finansowy organ orzekający pierwszej instancji. Organ ten podejmuje wszelkie czynności konieczne do wykonania rozstrzygnięć, z wyjątkiem czynności zastrzeżonych dla innych organów; w szczególności przekazuje on w miarę potrzeby odpis rozstrzygnięcia odpowiedniemu organowi do bezpośredniego wykonania.
- § 2. Organ, który wydał postanowienie w toku postępowania przygotowawczego, zarządza również wykonanie tego postanowienia.
- § 3. Organ określony w § 1 lub 2 zawiadamia stosownie do art. 126 § 2 o ukończeniu postępowania przez doręczenie odpisu rozstrzygnięcia kończącego postępowanie.
- § 4. Wydane w postępowaniu wykonawczym postanowienia i zarządzenia doręcza się stronom, jeżeli przysługuje im środek zaskarżenia, a strony nie były przy ich ogłoszeniu.

Art. 240.

- § 1. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, organem prowadzącym egzekucję i wykonującym zabezpieczenie majątkowe jest urząd skarbowy.
- § 2. W zakresie rozstrzygnięć wydanych przez organy administracji celnej egzekucję prowadzą urzędy celne; zabezpieczenia majątkowego na towarach lub wartościach dewizowych podlegających kontroli celnej lub będących w dyspozycji urzędu celnego lub inspekcji celnej, dokonują te organy.

§ 3. Do decyzji organów określonych w § 1 i 2 stosuje się odpowiednio przepis art. 7 Kodeksu karnego wykonawczego.

Art. 241.

- § 1. Skazanego na grzywnę wzywa się do jej uiszczenia w terminie 30 dni.
- § 2. W razie bezskutecznego upływu wyznaczonego terminu grzywnę ściąga się w drodze egzekucji.
- § 3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do kary pieniężnej oraz do innych należności pieniężnych, których ściągnięcie orzeczono w postępowaniu przed finansowymi organami orzekającymi, w szczególności do równowartości przedmiotów przestępstwa lub wykroczenia skarbowego, kosztów postępowania i kar porządkowych.

Art. 242.

Egzekucję grzywien, kar pieniężnych i innych należności, których ściągnięcie orzeczono w postępowaniu przed finansowymi organami orzekającymi, prowadzi się według przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Przy ściągnięciu tych należności stosuje się odpowiednio art. 28 i 29 Kodeksu karnego wykonawczego.

Art. 243.

- § 1. W wypadkach określonych w art. 6 § 1, w razie prawomocnego skazania przez finansowy organ orzekający i przez sąd na kary grzywny, sąd, który wydał wyrok w pierwszej instancji, na wniosek skazanego rozstrzyga postanowieniem, która kara grzywny, jako surowsza, podlega wykonaniu. Wniosek o rozstrzygnięcie tej kwestii może złożyć również prokurator lub finansowy organ orzekający. Na postanowienie służy zażalenie prokuratorowi, finansowemu organowi orzekającemu i skazanemu.
- § 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w razie niejednoczesnego skazania przez organy orzekające na karę pieniężną za wykroczenie skarbowe i na karę grzywny za inne wykroczenie.

Art. 244.

- § 1. Finansowy organ orzekający pierwszej instancji może odroczyć ściągnięcie grzywny albo rozłożyć ją na raty, stosując odpowiednio art. 49 i 50 Kodeksu karnego wykonawczego.
- § 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do ściągnięcia kary pieniężnej, równowartości pieniężnej przedmiotów przestępstwa lub wykroczenia skarbowego oraz do kosztów postępowania.
- § 3. Odroczenie uiszczenia grzywny lub rozłożenie jej na raty można uzależnić od zabezpieczenia jej na majątku skazanego za przestępstwo skarbowe lub na majątku odpowiedzialnego posiłkowo za przestępstwo skarbowe.

Art. 245.

Jeżeli ukarany nie uiszczy grzywny lub kary pieniężnej w terminie, a nie można ich ściągnąć w drodze egzekucji, finansowy organ orzekający pierwszej instancji:

- 1) może, w szczególnie uzasadnionych wypadkach, grzywnę lub karę pieniężną w całości albo w części umorzyć stosownie do art. 51 Kodeksu karnego wykonawczego,
- 2) w pozostałych wypadkach postanawia o przekazaniu sprawy do sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu skazanego z wnioskiem o wykonanie kary grzywny lub kary pieniężnej w formie pracy społecznie użytecznej określonej w art. 12¹ § 3 i 4 lub w art. 42 § 3 i 4 albo zastępczej kary pozbawienia wolności; postanowienie to powinno zawierać uzasadnienie; o możliwości przekazania sprawy informuje się skazanego lub jego obrońcę.

Art. 246.

- § 1. Wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności następuje w trybie i na zasadach określonych w Kodeksie karnym wykonawczym oraz w art. 274a niniejszej ustawy.
- § 2. O przerwie w wykonaniu zastępczej kary pozbawienia wolności, o warunkowym zawieszeniu jej wykonania oraz o warunkowym zwolnieniu orzeka sąd penitencjarny po wysłuchaniu także przedstawiciela finansowego organu orzekającego. Przepis art. 52 Kodeksu karnego wykonawczego oraz art. 275a niniejszej ustawy stosuje się odpowiednio.
- § 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio do odroczenia wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności.

Art. 247.

- § 1. Do zabezpieczenia i egzekucji grzywny, kary pieniężnej, równowartości pieniężnej przepadku przedmiotów przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego oraz kosztów postępowania, jak również do zabezpieczenia uszczuplonych należności państwowych stosuje się odpowiednio art. 25, 26 i 28 Kodeksu karnego wykonawczego.
- § 2. Zabezpieczenie przepadku osiągniętych korzyści majątkowych oraz zabezpieczenie i egzekucja przepadku przedmiotów następuje w trybie i na zasadach przewidzianych w Kodeksie karnym wykonawczym. Osoba trzecia roszcząca prawo do przedmiotu objętego zabezpieczeniem lub egzekucją przepadku przedmiotu może dochodzić swych roszczeń tylko w trybie określonym w art. 19 niniejszej ustawy.
- § 3. Jeżeli zabezpieczenie określone w § 1 lub 2 nastąpiło na przedmiotach, których przechowanie jest połączone ze znacznymi kosztami lub nadmiernymi trudnościami albo spowodowałoby znaczne obniżenie wartości przedmiotów, finansowy organ orzekający, a w toku dochodzenia - organ dochodzenia, może zarządzić sprzedaż tych przedmiotów; sprzedaż następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
- § 4. Jeżeli postanowienie o zabezpieczeniu wydał prokurator stosownie do art. 166, przy wykonaniu tego postanowienia w zakresie zabezpieczenia przepadku osiągniętych korzyści majątkowych, kary grzywny, równowartości pieniężnej przedmiotów przestępstwa skarbowego, uszczuplonych należności państwowych i kosztów postępowania stosuje się ponadto odpowiednio art. 25, 26 i 28 Kodeksu karnego wykonawczego.

Art. 248.

Do umorzenia postępowania wykonawczego stosuje się odpowiednio art. 15 Kodeksu karnego wykonawczego.

Rozdział 16
Ułaskawienie**Art. 249.**

- § 1. Prośbę o ułaskawienie przedstawia się organowi finansowemu, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji. Przepisy art. 560 i 566 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.
- § 2. Jeżeli w sprawie, w której wniesiono prośbę o ułaskawienie, orzekł tylko finansowy organ pierwszej instancji i wyda on opinię pozytywną - przesyła Ministrowi Finansów akta sprawy wraz ze swoją opinią, a w razie braku podstaw do wydania opinii pozytywnej - pozostawia prośbę bez dalszego biegu.
- § 3. Jeżeli w sprawie, w której wniesiono prośbę o ułaskawienie, orzekł finansowy organ drugiej instancji, organ orzekający w pierwszej instancji przesyła mu akta lub niezbędne ich części wraz ze swoją opinią.
- § 4. Organ orzekający w drugiej instancji pozostawia prośbę o ułaskawienie bez dalszego biegu tylko wtedy, gdy wydaje opinię negatywną, a opinię taką wydał już organ orzekający w pierwszej instancji; w innych wypadkach organ orzekający w drugiej instancji przesyła Ministrowi Finansów akta wraz z opiniami.
- § 5. Jeżeli choćby jeden finansowy organ orzekający zaopiniował pozytywnie prośbę o ułaskawienie, Minister Finansów przedstawia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej prośbę o ułaskawienie wraz z aktami sprawy i swoim wnioskiem.
- § 6. Przy rozpoznawaniu prośby o ułaskawienie bierze się pod uwagę okoliczności określone w art. 563 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 250.

Prośbę o ułaskawienie skierowaną bezpośrednio do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przekazuje się Ministrowi Finansów w celu nadania jej biegu zgodnie z art. 249 albo art. 251.

Art. 251.

- § 1. Postępowanie o ułaskawienie może wszcząć z urzędu Minister Finansów, który może żądać przedstawienia sobie akt sprawy wraz z opiniami finansowych organów orzekających albo przedstawić akta Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej bez zwracania się o opinię.
- § 2. Minister Finansów przedstawia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej akta sprawy lub wszczyna z urzędu postępowanie o ułaskawienie w każdym wypadku, kiedy Prezydent tak zadecyduje.

Art. 252.

Uznając, że szczególnie ważne powody przemawiają za ułaskawieniem, finansowy organ orzekający wydający opinię oraz Minister Finansów mogą wstrzymać wykonanie kary lub środka karnego albo zarządzić przerwę w ich wykonaniu do czasu ukończenia postępowania o ułaskawienie.

Art. 253.

Pozytywne opinie finansowych organów orzekających nie są dostępne dla stron.

Dział III**Postępowanie przed sądem****Rozdział 1****Przepisy ogólne****Art. 254.**

Postępowanie przed sądem toczy się według przepisów Kodeksu postępowania karnego, ze zmianami wynikającymi z przepisów niniejszej ustawy.

Art. 255.

- § 1. Sąd rejonowy rozpoznaje w trybie uproszczonym także sprawy skierowane na drogę postępowania sądowego stosownie do art. 208 § 2.
- § 2. Postępowania uproszczonego nie stosuje się w wypadkach określonych w art. 470 Kodeksu postępowania karnego oraz w razie popełnienia przestępstwa skarbowego w okolicznościach wymienionych w art. 25 § 1 lub art. 26 § 2 niniejszej ustawy.

Art. 256.

- § 1. W sprawach o przestępstwa skarbowe rozpoznawane przez sądy oskarżycielem publicznym może być również finansowy organ orzekający lub organ dochodzenia. Do tych czynności finansowy organ orzekający lub organ dochodzenia deleguje swojego przedstawiciela, który działa obok lub zamiast prokuratora. Do przedstawiciela stosuje się art. 135 i 136.
- § 2. W postępowaniu przed sądem wojskowym oskarżycielem publicznym jest wyłącznie prokurator wojskowy.
- § 3. Jeżeli przepisy Kodeksu postępowania karnego przewidują obowiązek zawiadomienia oskarżyciela publicznego o terminach czynności lub doręczania mu odpisów orzeczeń, obowiązek ten w sprawach karnych skarbowych obejmuje również zawiadomianie finansowego organu orzekającego lub organu dochodzenia i doręczanie mu odpisów orzeczeń.
- § 4. W sprawach karnych skarbowych nie stosuje się art. 90 i 91 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 257.

Jeżeli sąd, przed którym sprawa się toczy, stwierdzi, że w sprawie należącej do właściwości sądu rozstrzygnięcie wydał finansowy organ orzekający, może uchylić to rozstrzygnięcie postanowieniem.

Art. 258.

Protokoły przesłuchania oskarżonego, odpowiedzialnego posiłkowo, świadków i biegłych, jak również inne dokumenty postępowania przygotowawczego wolno odczytywać na rozprawie w warunkach określonych w art. 389 i 391-394 Kodeksu postępowania karnego.

Art. 259.

Artykuł 166 stosuje się odpowiednio do postanowień sądu o zabezpieczeniu.

Art. 260.

W wypadkach określonych w art. 6 § 2-4 stosuje się odpowiednio art. 569-577 Kodeksu postępowania karnego. Jeżeli przedmiotem rozstrzygnięcia jest wyłącznie kwestia, która z orzeczonych kar grzywny podlega wykonaniu, stosuje się odpowiednio art. 243 niniejszej ustawy oraz art. 569 Kodeksu postępowania karnego.

Rozdział 2**Odpowiedzialni posiłkowo i interwenienci****Art. 261.**

W postępowaniu przed sądem stroną jest również osoba odpowiedzialna posiłkowo oraz interwenient. Artykuły 139-141 stosuje się odpowiednio.

Art. 262.

Nie usprawiedliwione niestawiennictwo osoby odpowiedzialnej posiłkowo lub jej pełnomocnika nie jest przeszkodą do przeprowadzenia rozprawy i wydania wyroku.

Art. 263.

Kasację może wnieść również odpowiedzialny posiłkowo lub interwenient. Przepis art. 393² Kodeksu postępowania cywilnego stosuje się odpowiednio.

Art. 264.

- § 1. Do osoby odpowiedzialnej posiłkowo stosuje się odpowiednio przepisy o kosztach postępowania karnego, dotyczące oskarżonego.
- § 2. W razie nieuwzględnienia interwencji koszty wynikłe z jej zgłoszenia ponosi interwenient.

Rozdział 3

Postępowanie w sprawach skierowanych na drogę postępowania sądowego na żądanie strony

Art. 265.

Jeżeli sąd uzna, że skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego nie było zasadne, zwraca sprawę organowi, od którego ją otrzymał. Na postanowienie o zwrocie sprawy przysługuje zażalenie finansowemu organowi orzekającemu oraz stronie, która żądała skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Art. 266.

Zażalenie na postanowienie finansowego organu orzekającego o odmowie przyjęcia żądania skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego oraz zażalenie na odmowę przywrócenia terminu do wniesienia tego środka zaskarżenia rozpoznaje sąd.

Art. 267.

- § 1. Orzeczenie karne zastępuje w postępowaniu sądowym akt oskarżenia.
- § 2. W razie cofnięcia do chwili rozpoczęcia przewodu sądowego żądania skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego, postępowanie sądowe ulega umorzeniu, a orzeczenie karne staje się prawomocne. Koszty postępowania karnego przed sądem ponosi strona, która cofnęła żądanie.

Art. 268.

- § 1. Sąd nie jest związany treścią orzeczenia karnego.
- § 2. Na rozprawie wolno odczytywać akta sprawy przekazanej sądowi. Przepis art. 512 § 4 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.
- § 3. W razie zwrotu sprawy do postępowania przygotowawczego finansowy organ orzekający lub organ dochodzenia po uzupełnieniu tego postępowania:
 - 1) podtrzymuje wydane orzeczenie karne lub
 - 2) sporządza akt oskarżenia stosownie do art. 187 § 1, jeżeli w wyniku uzupełniającego postępowania przygotowawczego okaże się, że sprawa należy do właściwości sądów, albo
 - 3) postępowanie umarza.

Art. 269.

Od orzeczeń sądu wydanych w pierwszej instancji przysługują stronom środki odwoławcze na zasadach ogólnych. Wyrok wydany w sprawie o wykroczenie skarbowe nie podlega zaskarżeniu; nie dotyczy to wypadku, gdy sąd orzekł na niekorzyść obwinionego.

Art. 270.

- § 1. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio przy rozpoznawaniu przez sąd wniosku o rozstrzygnięcie sprawy przypadku przedmiotów czynu zabronionego (art. 190 § 5) oraz zażalenia na postanowienie o warunkowym

umorzeniu postępowania (art. 192 § 3). Sprawy te sąd rozpoznaje na posiedzeniu.

- § 2. Na postanowienie sądu co do przypadku przedmiotów czynu zabronionego przysługuje zażalenie. Na postanowienie sądu co do warunkowego umorzenia postępowania zażalenie nie przysługuje.

Rozdział 4

Postępowanie w stosunku do nieobecnych

Art. 271.

W wypadkach określonych w art. 222 postępowanie sądowe może toczyć się podczas nieobecności oskarżonego lub odpowiedzialnego posiłkowo. Artykuły 223-226 stosuje się odpowiednio.

Art. 272.

Nie stosuje się przepisów o postępowaniu w stosunku do nieobecnych, jeżeli oskarżony ukrył się po przesłaniu aktu oskarżenia do sądu lub po skierowaniu sprawy na drogę postępowania sądowego, a także wówczas, gdy w toku postępowania przed sądem ustalono miejsce zamieszkania lub pobytu oskarżonego w kraju.

Art. 273.

- § 1. O zastosowaniu postępowania w stosunku do nieobecnych sąd wydaje postanowienie.
- § 2. Sąd wyznacza nieobecnemu oskarżonemu obrońcę z urzędu. Udział obrońcy także w rozprawie odwoławczej jest obowiązkowy.
- § 3. Jeżeli odpowiedzialny posiłkowo, nie mający pełnomocnika, jest nieobecny, sąd zwraca się do właściwej okręgowej rady adwokackiej lub innego właściwego organu o wyznaczenie pełnomocnika. Wyznaczenie adwokata lub radcy prawnego dla nieobecnego odpowiedzialnego posiłkowo jest równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa.

Rozdział 5

Wykonanie orzeczeń sądu

Art. 274.

- § 1. Wykonanie orzeczeń sądu w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe odbywa się według przepisów Kodeksu karnego wykonawczego, ze zmianami wynikającymi z przepisów niniejszej ustawy. Przepis art. 238 § 4 i 5 stosuje się odpowiednio.
- § 2. W sprawach o wykroczenia skarbowe właściwy do wykonywania orzeczeń wydanych przez sąd jest sąd rejonowy, w którego okręgu orzeczenie jest albo ma być wykonywane. Przepisy art. 13 § 1 i 3 Kodeksu karnego wykonawczego stosuje się odpowiednio.

Art. 274a.

- § 1. W razie, gdy grzywna została uiszczona lub ściągnięta w drodze egzekucji tylko w części albo tylko w części wykonana w formie pracy społecznie użytecznej, sąd określa wymiar zastępczej kary pozbawienia wolności według zasad przewidzianych w art. 12¹.
- § 2. Od zastępczej kary pozbawienia wolności lub wykonywania pracy społecznie użytecznej skazany może się w każdym czasie zwolnić przez złożenie kwoty pieniężnej przypadającej jeszcze do uiszczenia tytułem grzywny.
- § 3. W uzasadnionych wypadkach sąd może na wniosek skazanego, wobec którego orzeczono wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności, zamienić tę karę na wykonanie pracy społecznie użytecznej. W takim wypadku art. 12¹ stosuje się odpowiednio. Ponowna zamiana zastępczej kary pozbawienia wolności na wykonanie pracy społecznie użytecznej jest niedopuszczalna.
- § 4. Jeżeli skazany uiszczył w wymaganym terminie co najmniej połowę grzywny, a egzekucja pozostałej części okazała się bezskuteczna, sąd, zarządzając wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności, może określić jej wymiar stosując, zgodnie z art. 12¹, przeliczenie korzystniejsze dla skazanego od przeliczenia przyjętego w wyroku. Przepis stosuje się odpowiednio do wykonywania pracy społecznie użytecznej.

Art. 274b.

Do odroczenia uiszczenia grzywny lub rozłożenia jej na raty sąd stosuje odpowiednio art. 244 § 3.

Art. 275.

- § 1. W razie skazania sprawcy na karę ograniczenia wolności za przestępstwo skarbowe, w związku z którym nastąpiło uszczuplenie należności państwowej, uchylaniem się skazanego od odbywania kary (art. 65 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego) jest również niezapłacenie uszczuplonej należności państwowej w terminie oznaczonym w wyroku.
- § 2. Jeżeli skazany uchyla się od odbycia kary ograniczenia wolności, sąd zamienia ją na zastępczą karę grzywny, przyjmując miesiąc ograniczenia wolności za równoważny grzywnie w wysokości od 75 do 2 250 złotych.
- § 3. Jeżeli orzeczenie zastępczej kary grzywny byłoby niecelowe z uwagi na brak możliwości jej uiszczenia lub ściągnięcia w drodze egzekucji, sąd określa zastępczą karę pozbawienia wolności przyjmując, że miesiąc ograniczenia wolności odpowiada 15 dniom pozbawienia wolności. Przepisy art. 65 § 3-6 Kodeksu karnego wykonawczego stosuje się odpowiednio.

Art. 275a.

W razie stosowania środków związanych z poddaniem sprawcy próbie, sąd nie może w okresie próby ustanawiać, rozszerzać lub zmieniać obowiązku uiszczenia należności państwowej albo od jego wykonania zwolnić.

Art. 276.

- § 1. Przepis art. 25 Kodeksu karnego wykonawczego stosuje się również do egzekucji kary pieniężnej za wykroczenia skarbowe oraz do egzekucji równowartości przedmiotów przestępstwa lub wykroczenia skarbowego.
- § 2. Przy egzekucji kary pieniężnej za wykroczenie skarbowe stosuje się odpowiednio przepisy o egzekucji grzywny.
- § 3. Do wykonywania orzeczeń w części dotyczącej ściągnięcia równowartości przedmiotów przestępstwa lub wykroczenia skarbowego stosuje się odpowiednio art. 44 i 49-51 Kodeksu karnego wykonawczego.

art. 279 skreślony

Art. 277.

- § 1. W razie skazania za przestępstwo skarbowe popełnione w okolicznościach określonych w art. 25 § 1 pkt 1 albo w art. 26 § 2 przy egzekucji kary grzywny, przypadku osiągniętych korzyści majątkowych, równowartości pieniężnej przypadku przedmiotów przestępstwa skarbowego oraz przy egzekucji kosztów sądowych stosuje się art. 25 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego.
- § 2. W razie orzeczenia przypadku osiągniętych korzyści majątkowych organ egzekucyjny określony w art. 27 Kodeksu karnego wykonawczego prowadzi również egzekucję orzeczonej równocześnie grzywny lub równowartości pieniężnej przedmiotów przestępstwa, łącznie z obciążającymi skazanego kosztami sądowymi, jeżeli dokonał uprzednio ich zabezpieczenia.

art. 281 i 282 skreślone

Art. 278.

- § 1. Jeżeli zabezpieczenia przedmiotów przestępstwa lub wykroczenia skarbowego dokonał uprzednio urząd celny lub inspekcja celna, sąd kieruje orzeczenie do tych organów w celu wykonania w części dotyczącej przypadku.
- § 2. Przepisu § 1 nie stosuje się w razie jednoczesnego skazania na przepadek osiągniętych korzyści majątkowych.

CZĘŚĆ III**Przepisy przejściowe i końcowe****Art. 280.**

- § 1. W sprawach o przestępstwa skarbowe należące do właściwości sądów - do żołnierzy stosuje się odpowiednio przepisy art. 317 § 1, art. 318, 321-323, 324 § 1, art. 325-336 Kodeksu karnego.
- § 2. W sprawach o przestępstwa skarbowe należące do właściwości finansowych organów orzekających oraz w sprawach o wykroczenia skarbowe - do żołnierzy stosuje się odpowiednio art. 317 § 1, art. 318, 321, 331, 333-335 Kodeksu karnego.

Art. 283.

- § 1. Określone w niniejszej ustawie przepisy o postępowaniu stosuje się również do spraw wszczętych przed dniem wejścia jej w życie, jeżeli przepisy poniższe nie stanowią inaczej.

- § 2. Sprawy należące według przepisów dotychczasowych do właściwości sądów toczą się do końca postępowania w danej instancji według przepisów dotychczasowych, jeżeli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy rozpoczęto rozprawę główną; jednak w razie odroczenia rozprawy lub ponownego rozpoznania sprawy albo po zapadnięciu prawomocnego orzeczenia postępowanie toczy się według przepisów niniejszej ustawy.
- § 3. Sprawy należące według przepisów dotychczasowych do właściwości finansowych organów orzekających toczą się do końca według dotychczasowych przepisów procesowych, jeżeli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wydano orzeczenie karne.

Art. 284.

Przepisy niniejszej ustawy stosuje się również przy wykonaniu orzeczeń, które stały się wykonalne przed dniem wejścia jej w życie.

art. 286 skreślony

Art. 285.

- § 1. W sprawach o przestępstwa skarbowe zakończone prawomocnym wyrokiem, w których kara nie została wykonana, stosuje się odpowiednio przepisy art. 14 pkt 2-4 i art. 16 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 554 i Nr 160, poz. 1083).
- § 2. W sprawach o przestępstwa skarbowe zakończone prawomocnym orzeczeniem finansowego organu orzekającego, w których kara grzywny nie została wykonana, jeżeli według niniejszej ustawy czyn objęty orzeczeniem jest zagrożony karą, której górna granica jest niższa od kary orzeczonej, wymierzoną karę grzywny łagodzi się do górnego ustawowego zagrożenia przewidzianego za taki czyn w niniejszej ustawie. Rozstrzyga o tym postanowieniem finansowy organ orzekający pierwszej instancji. Na postanowienie przysługuje zażalenie.
- § 3. W sprawach zakończonych prawomocnym rozstrzygnięciem, w których kara nie została wykonana:
- 1) jeżeli według nowej ustawy czyn objęty wyrokiem nie jest już zagrożony karą pozbawienia wolności, wymierzoną karę pozbawienia wolności podlegającą wykonaniu zamienia się na grzywnę albo karę ograniczenia wolności, przyjmując że jeden miesiąc pozbawienia wolności równa się dwóm miesiącom ograniczenia wolności albo jest równoważny grzywnie w wysokości od 600 do 4500 złotych,
 - 2) zastępczej kary pozbawienia wolności nie wykonuje się, jeżeli niniejsza ustawa nie przewiduje możliwości jej zastosowania.
- § 4. Do przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych popełnionych przed wejściem w życie niniejszej ustawy stosuje się odpowiednio art. 15 ustawy - Przepisy wprowadzające Kodeks karny o przedawnieniu i zatarciu skazania.
- § 5. Przepisu art. 6 § 2 i 3 nie stosuje się do kar grzywny orzeczonych prawomocnie przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 287.

- § 1. Czynności procesowe, jak również czynności w zakresie postępowania wykonawczego i inne czynności wykonawcze dokonane przed dniem wejścia w ży-

cie niniejszej ustawy z zachowaniem przepisów dotychczasowych, są skuteczne.

- § 2. Jeżeli do któregośkolwiek z przedmiotów unormowanych w niniejszej ustawie przewidziane jest wydanie przepisów wykonawczych, aż do chwili ich wydania zachowują moc przepisy dotychczasowe dotyczące tych przedmiotów, jeżeli nie są sprzeczne z przepisami niniejszej ustawy.
- § 3. Jeżeli obowiązujące przepisy powołują się na uchylone przepisy dotyczące przedmiotów unormowanych w niniejszej ustawie albo odsyłają ogólnie do przepisów ustawy karnej skarbowej, stosuje się w tym zakresie odpowiednie przepisy niniejszej ustawy.
- § 4. W razie wątpliwości, czy ma być stosowana ustawa karna skarbowa z dnia 13 kwietnia 1960 r., czy ustawa niniejsza, stosuje się ustawę niniejszą.

Art. 288.

Traci moc ustawa karna skarbowa z dnia 13 kwietnia 1960 r. (Dz.U. Nr 21, poz. 123 z późniejszymi zmianami).